

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2024. június 17.
(OR. en)

11299/24

Intézményközi referenciaszám:
2023/0232(COD)

ENV 668
CLIMA 250
AGRI 523
FORETS 200
RECH 318
TRANS 312
CODEC 1563

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a delegációk
Előző dok. sz.:	10910/24 + ADD 1
Biz. dok. sz.:	11566/23 + ADD 1 - COM(2023) 416 final + Annexes
Tárgy:	Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a talajmonitoringról és a rezilienciáról (a talajmonitoringról szóló jogszabály) – Általános megközelítés

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a talajmonitoringról szóló irányelvre vonatkozó általános megközelítés szövegét, amelyet a Tanács (Környezetvédelem) a 2024. június 17-i 4032. ülésén jóváhagyott.

A bizottsági javaslaton a Tanácsban folytatott megbeszélések eredményeként végrehajtott változtatásokat **félkövér** betűtípus, a törölt részeket pedig [...] jelöli.

Javaslat

Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a talajmonitoringról és a rezilienciáról (a talajmonitoringról szóló jogszabály)

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 192. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére¹,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére²,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) A talaj létfontosságú, korlátozott **erőforrás, emberi léptékben mérve** nem megújuló és pótolhatatlan [...], amely alapvető fontosságú a gazdaság, a környezet és a társadalom számára.
- (2) Az egészséges talajok jó kémiai, biológiai és fizikai állapotban vannak, így az emberek és a környezet számára olyan létfontosságú ökoszisztéma-szolgáltatásokat képesek nyújtani, mint a biztonságos, tápláló és elegendő élelmiszer, a biomassza, a tiszta víz, a tápanyag-körforgalom, a szén-dioxid-tárolás és a biológiai sokféleséghez szükséges élőhely. Az Unióban azonban a talajok 60–70 %-a [...] **leromlott** állapotú, és e talajok állapota tovább romlik.

¹ HL C [...], [...], [...]. o.

² HL C [...], [...], [...]. o.

- (2b) A talajok az infrastruktúrák és az emberi tevékenységek fizikai platformjaként, nyersanyagforrásként, vagy a geológiai, geomorfológiai és régészeti örökség hordozójaként is nyújtanak szolgáltatásokat. Bár ezeket a szolgáltatásokat gyakran talaj által nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatásoknak tekintik, nem mindegyiknek a nyújtásához van szükség funkcionális ökoszisztémára, és gyakran – különösen infrastrukturális platformként és nyersanyagforrásként – összeegyeztethetetlenek a többi, talaj által nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatással, mivel természetüknél fogva a talaj romlásával járnak. Gyakran ezek a talaj legelterjedtebb felhasználási módjai is, amelyek a fent említett létfontosságú ökoszisztéma-szolgáltatások jelentős mértékű elvesztését okozzák, és hozzájárulnak a talajromláshoz. Ezért fontos egyensúlyt találni a talaj által nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatások e két típusa között.**
- (2c) A talajromlás befolyásolja a talaj által nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatásokat, negatív hatást gyakorolva az emberi egészségre és a környezetre, és a következőkhöz kapcsolódó szempontokra terjedhet ki: fizikai romlás, mint a talajfedés és általában a talajba való művi beavatkozás, a talajerózió, a talajtömörödés, a talaj vízvisszatartó és beszivárogtató képességének a csökkenése; kémiai vagy biológiai romlás, például a tápanyagok túlzott mennyisége és kimerülése, savasodás, szikesedés és talajszennyeződés, valamint a talaj szervesszén-tartalmának, biológiai sokféleségének és biológiai aktivitásának csökkenése.**
- (3) A talajromlás évente több tízmilliárd EUR összegű kiadást jelent az Uniónak. A talajegészség hatást gyakorol a jelentős gazdasági megtérülést biztosító ökoszisztéma-szolgáltatások nyújtására. A fenntartható talajművelés és -regenerálás ezért gazdasági szempontból észszerű, és jelentősen növelheti a földterületek árát és értékét az Unióban.**

- (4) Az európai zöld megállapodás³ olyan ambiciózus ütemtervet határozott meg az Unió modern, erőforrás-hatékony és versenyképes gazdasággal rendelkező, méltányos és virágzó társadalommá való átalakítására, amelynek célja az Unió természeti tőkájének védelme, megőrzése és fejlesztése, valamint a polgárok egészségének és jóllétének védelme. Az európai zöld megállapodás részeként a Bizottság elfogadta a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégiát⁴, „a termelőtől a fogyasztóig” stratégiát⁵, a levegőre, a vízre és a talajra vonatkozó szennyezőanyag-mentességi cselekvési tervet⁶, az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra vonatkozó uniós stratégiát⁷ és a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó uniós talajvédelmi stratégiát⁸.
- (5) Az Unió elkötelezett a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrend és a benne foglalt fenntartható fejlődési célok⁹ mellett. Az egészséges talaj közvetlenül hozzájárul számos fenntartható fejlődési cél, különösen a 2. (az éhezés megszüntetése), a 3. (egészség és jóllét), a 6. (tisztá víz és alapvető köztisztaság), a 11. (fenntartható városok és közösségek), a 12. (felelős fogyasztás és termelés), a 13. (éghajlat-politikai fellépés) és a 15. (szárazföldi ökoszisztémák védelme) fenntartható fejlődési cél eléréséhez. A 15.3. fenntartható fejlődési cél értelmében 2030-ig le kell küzdeni az elsivatagosodást, helyre kell állítani a leromlott állapotú földterületeket és talajt – beleértve az elsivatagosodás, aszály és árvizek által érintett földterületeket is – és törekedni kell a talajromlás-semlegesség megteremtésére.

³ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az európai zöld megállapodás, COM(2019) 640 final.

⁴ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia – Hozzuk vissza a természetet az életünkbe!, COM(2020) 380 final.

⁵ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A „termelőtől a fogyasztóig” stratégia a méltányos, egészséges és környezetbarát élelmiszerrendszerért, COM(2020) 381 final.

⁶ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Bolygónk egészségessé tétele mindenki számára – Uniós cselekvési terv: „Út a szennyezőanyag-mentes levegő, víz és talaj felé”, COM(2021) 400 final.

⁷ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra vonatkozó új uniós stratégia, COM(2021) 82 final.

⁸ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó uniós talajvédelmi stratégia. Az egészséges talaj előnyeinek kihasználása az emberek, az élelmiszerek, a természet és az éghajlat szempontjából, COM(2021) 699 final.

⁹ <https://sdgs.un.org/goals>

- (6) Az Unió és tagállamai a 93/626/EGK tanácsi határozattal¹⁰ jóváhagyott Biológiai Sokféleség Egyezmény részes feleiként a részes felek 15. konferenciáján megállapodtak a kunming-montreali globális biodiverzitás-megőrzési keretstratégiáról¹¹, amely több, a talajegészség szempontjából releváns, 2030-ig megvalósítandó, cselekvésorientált globális célkitűzést tartalmaz. A természet emberek számára – többek között a talajegészséghez – nyújtott hozzájárulását helyre kell állítani, fenn kell tartani és fokozni kell.
- (7) Az Unió és tagállamai a 98/216/EK tanácsi határozattal¹² jóváhagyott, az elsivatagosodás elleni küzdelemről szóló ENSZ-egyezmény (UNCCD) részes feleiként kötelezettséget vállaltak az elsivatagosodás elleni küzdelemre és az aszály hatásainak enyhítésére az érintett országokban. Az UNCCD keretében tizenhárom tagállam¹³ nyilvánította magát az elsivatagosodás által érintett félnek.
- (8) Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye (UNFCCC) összefüggésében a földterület és a talaj egyidejűleg szénforrásnak és szénelnyelőnek tekintendő. Az Unió és a tagállamok mint részes felek elkötelezték magukat a szénelnyelők és -tárolók fenntartható kezelésének, megőrzésének és javításának előmozdítása mellett.
- (9) A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia megállapította, hogy fenntartható talajművelési gyakorlatok alkalmazásával elengedhetetlen fokozni a talaj termőképességének védelmére, a talajerózió csökkentésére és a talaj szervesanyag-tartalmának növelésére irányuló erőfeszítéseket. Arra is rámutat, hogy jelentős előrelépésre van szükség a szennyezett talajú területek azonosítása, a leromlott talajok helyreállítása, a talaj jó ökológiai állapotával kapcsolatos feltételek meghatározása, a helyreállítási célkitűzések bevezetése és a talajegészség monitoringjának javítása terén.

¹⁰ A Tanács határozata (1993. október 25.) a biológiai sokféleségről szóló egyezmény megkötéséről (93/626/EGK) (HL L 309., 1993.12.13., 1. o.).

¹¹ A Biológiai Sokféleség Egyezmény Feleinek Konferenciája által 2022. december 19-én elfogadott határozat, 15/4. A kunming-montreali globális biodiverzitás-megőrzési keretstratégia.

¹² A Tanács határozata (1998. március 9.) az Egyesült Nemzetek a súlyos szárazság, illetve elsivatagosodás által érintett, elsősorban afrikai országokban folytatandó elsivatagosodás elleni küzdelemről szóló egyezményének az Európai Közösség részéről történő megkötéséről (HL L 83., 1998.3.19., 1. o.).

¹³ Bulgária, Ciprus, Görögország, Horvátország, Lettország, Málta, Magyarország, Olaszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Szlovákia, Szlovénia.

- (10) A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó uniós talajvédelmi stratégia azt a hosszú távú jövőképet határozza meg, hogy 2050-re valamennyi uniós talaj-ökoszisztéma egészséges állapotú és ezáltal reziliensebb legyen. Az egészséges talajok kulcsfontosságú megoldásként hozzájárulnak az EU olyan céljainak megvalósításához, mint a klímasemlegesség elérése és az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliencia megteremtése, a tiszta és körforgásos (bio)gazdaság kialakítása, a biológiai sokféleség csökkenésének visszafordítása, az emberi egészség megőrzése, az elsivatagosodás megállítása és a talajromlás visszafordítása.
- (11) A finanszírozás elengedhetetlen az egészséges talajokra való átálláshoz. A többéves pénzügyi keret számos finanszírozási lehetőséget kínál a talajvédelemre, a fenntartható talajművelésre és a talajregenerálására. Az „Európai talajmegállapodás” a Horizont Európa program öt uniós küldetésének egyike, és kifejezetten a talajegészség előmozdítására irányul. A talajjal kapcsolatos **uniós** küldetés ezen irányelv végrehajtásának kulcsfontosságú eszköze. Célja, hogy vezető szerepet töltsön be az egészséges talajokra való átállásban a következők révén: egy ambiciózus kutatási és innovációs program finanszírozása, egy 100 élő laboratóriumból és világítótornyból álló hálózat létrehozása a vidéki és városi területeken, egy harmonizált talajmonitoring-keret kidolgozásának előmozdítása és a talaj fontosságával kapcsolatos tudatosság növelése. Az egészséges talajhoz hozzájáruló célkitűzéseket megfogalmazó egyéb uniós programok közé tartoznak a közös agrárpolitika, a kohéziós politikai alapok, a környezetvédelmi és éghajlat-politikai program, a Horizont Európa munkaprogram, a Technikai Támogatási Eszköz, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és az InvestEU program.

- (12) A Bizottság a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó talajvédelmi stratégiájában bejelentette, hogy jogalkotási javaslatot terjeszt elő a talajegészségre vonatkozóan, hogy lehetővé tegye a talajvédelmi stratégia céljainak elérését, és 2050-re Uniószerre a jó talajegészség megvalósítását. A talajvédelemről szóló, 2021. április 28-i állásfoglalásában¹⁴ az Európai Parlament hangsúlyozta a talajvédelem és az egészséges talajok előmozdításának fontosságát az Unióban, szem előtt tartva, hogy a talajromlás az egyes tagállamokban meghozott korlátozott és egyenlőtlen intézkedések ellenére folytatódik. Az Európai Parlament felszólította a Bizottságot, hogy – a szubszidiaritás elvének teljes körű tiszteletben tartása mellett – dolgozzon ki egy olyan uniós szintű közös jogi keretet a talaj védelmére és fenntartható használatára, amely a talajt fenyegető valamennyi jelentős veszéllyel foglalkozik.
- (13) 2020. október 23-i következtetéseiben¹⁵ a Tanács támogatta a Bizottságot a talaj és a talaj biológiai sokféleségének mint létfontosságú, nem megújuló erőforrásnak a hatékonyabb védelmére irányuló erőfeszítések fokozásában.
- (14) Az (EU) 2021/1119 európai parlamenti és tanácsi rendelet¹⁶ kötelező célkitűzést határoz meg az Unióban 2050-ig megvalósítandó klímasemlegességre és azt követően a negatív kibocsátásokra vonatkozóan, valamint annak érdekében, hogy prioritás legyen a gyors és kiszámítható kibocsátáscsökkentés, és ezzel egyidejűleg fokozódjon a természetes elnyelők általi eltávolítás. A fenntartható talajművelés fokozott szénmegkötést eredményez, és a legtöbb esetben járulékos előnyökkel jár az ökoszisztémák és a biológiai sokféleség szempontjából. A fenntartható szénkörforgásokról szóló közleményében¹⁷ a Bizottság hangsúlyozta, hogy világosan és átlátható módon meg kell határozni azokat a tevékenységeket, amelyek egyértelműen eltávolítják a szén-dioxidot a légkörből, például ki kell dolgozni egy olyan uniós keretet, amely a természetes ökoszisztémákból, többek között a talajból történő szén-dioxid-eltávolítás tanúsítására szolgál. Ezen túlmenően a földhasználatról, a földhasználat-változtatásról és az erdőgazdálkodásról szóló felülvizsgált rendeletben nemcsak központi szerepet kap a talajban előforduló szén-dioxid a klímasemleges Európa felé vezető úton kijelölt célok elérésében, hanem a rendelet azt is előírja a tagállamok számára, hogy dolgozzanak ki egy rendszert a talaj szénkészleteinek monitoringjára, többek között a földhasználati és földfelszín-borítottsági összeírás (LUCAS) adatkészletének felhasználásával.

¹⁴ Az Európai Parlament 2021. április 28-i állásfoglalása a talajvédelemről (2021/2548(RSP)).

¹⁵ A Tanács következtetése – A biológiai sokféleség – sürgős fellépésre van szükség, 12210/20.

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1119 rendelete (2021. június 30.) a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról és a 401/2009/EK rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról (európai klímarendelet) (HL L 243., 2021.7.9., 1. o.).

¹⁷ Az Európai Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – Fenntartható szénkörforgások, COM(2021) 800.

(19) A talaj a biológiai sokféleség több mint 25 %-ának ad otthont, és egyúttal bolygónk második legnagyobb széntárolója. Szén-dioxid-leválasztási és -tárolási képességük miatt az egészséges talajok hozzájárulnak az Unió éghajlatváltozással kapcsolatos célkitűzéseinek megvalósításához. Az egészséges talajok emellett kedvező élőhelyet biztosítanak az organizmusok növekedéséhez, és döntő fontosságúak a biológiai sokféleségnek és az ökoszisztémák stabilitásának a javítása szempontjából. A felszín alatti és feletti biológiai sokféleség szorosan összekapcsolódik, és kölcsönös kapcsolatok (pl. a növény gyökereit összekötő mikorrhiza gombák) révén kölcsönhatásban áll egymással.

(19a) A talaj szervesanyag-tartalma kulcsfontosságú a talaj által nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatások és -funkciók biztosításához azáltal, hogy csökkenti a talajromlást, például az eróziót és a tömörödést, miközben növeli a talaj puffer-, vízmegtartó és beszívárogató, valamint kationcsere-kapacitását. A talaj szervesanyag-tartalma, amelyet általában a talaj szervesszén-tartalmával mérnek, nemcsak a talaj szerkezeti stabilitását javíthatja – amelyet a talajban található szerves szén agyaghoz viszonyított aránya tükröz –, hanem a biomassza alakulását is, beleértve a terméshozamok növekedését. Emellett a talaj szervesanyag-tartalma pozitívan hat a talaj biológiai sokféleségére, és növelheti a talajban megkötött szén mennyiségét és ezáltal a talaj szervesszén-készletét, hozzájárulva ezzel az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz.

(20) Az árvizek, az erdőtüzek és a szélsőséges időjárási események Európa-szerte a legnagyobb aggodalomra okot adó természetikatasztrófa-kockázatok. Az aszályokkal és a vízhiánnyal kapcsolatos aggodalmak Unió-szerte gyorsan fokozódnak. 2020-ban 24 tagállam tekintette az aszályt és a vízhiányt kulcsfontosságú újonnan felmerülő vagy éghajlattal összefüggő katasztrófakockázatnak, míg 2015-ben csak 11. Az egészséges talaj alapvető fontosságú az aszályokkal és a természeti katasztrófákkal szembeni reziliencia szempontjából. Az olyan gyakorlatok, amelyek javítják a talajok vízvisszatartását és a tápanyagtartalmát, a talajszerkezetet, a talaj biológiai sokféleségét és a szén-dioxid-megkötést, növelik az ökoszisztémák, a növények és a növénykultúrák rezilienciáját az aszályokkal, természeti katasztrófákkal, hőhullámokkal és szélsőséges időjárási eseményekkel szemben, amelyek a jövőben az éghajlatváltozás miatt egyre gyakoribbá fognak válni. Megfelelő talajművelés nélkül azonban az aszály és a természeti katasztrófák talajromlást okoznak, és egészségtelenné teszik a talajt. A talajegészség javítása segít csökkenteni az éghajlati szélsőségekkel összefüggő gazdasági veszteségeket és haláleseteket, amelyek 1980 és 2021 között mintegy 560 milliárd EUR költséggel jártak, és több mint 182 000 áldozatot követeltek az Unióban.

- (21) A talajegészség közvetlenül hozzájárul az emberi egészséghez és jólléthez. Az egészséges talajok biztonságos és tápláló élelmiszereket biztosítanak, képesek megszűrni a szennyező anyagokat és ezáltal megőrizni az ivóvíz minőségét. A talajszennyezés lenyelés, belélegzés vagy a bőrrel való érintkezés révén károsíthatja az emberi egészséget. Az egészséges talaj mikrobaközösségének való humán expozíció előnyös az immunrendszer, valamint az egyes betegségekkel és allergiákkal szembeni rezisztencia kialakulásában. Az egészséges talajok elősegítik a fák, a virágok és a gyep növekedését, és olyan zöld infrastruktúrát hoznak létre, amely esztétikai értéket, jóllétet és életminőséget biztosít.
- (22) A talajromlás hatást gyakorol a termőképességre, a termés hozamokra, a növényvédő szerekkel szembeni rezisztenciára és az élelmiszerek tápértékére. Mivel élelmiszereink 95 %-át közvetlenül vagy közvetve talajon állítják elő, és a világ népessége folyamatosan növekszik, kulcsfontosságú, hogy ez a véges természeti erőforrás egészséges maradjon az élelmezésbiztonság hosszú távú biztosítása, valamint az uniós mezőgazdaság termelékenységének és jövedelmezőségének lehetővé tétele érdekében. A fenntartható talajművelési gyakorlatok megőrzik vagy javítják a talaj egészségét, és hozzájárulnak az élelmiszerrendszer fenntarthatóságához és rezilienciájához.
- (23) Az irányelv **törekvésként megfogalmazott** hosszú távú célja, hogy 2050-re egészséges talajok álljanak rendelkezésre. Köztes lépésként – tekintettel a talajok állapotával, valamint az egészségük helyreállítását célzó intézkedések hatékonyságával és költségeivel kapcsolatos korlátozott ismeretekre – az irányelv többlépcsős megközelítést alkalmaz. Az első szakaszban a talajmonitoring-keret létrehozása és a talajok Unió-szerte fennálló helyzetének értékelése áll majd a középpontban. E szakasz egyúttal követelményeket tartalmaz a talajokkal való fenntartható gazdálkodásra, [...] az igazoltan egészségtelen talajok regenerálására, **valamint a szennyezett területek kockázatainak értékelésére és kezelésére** irányuló intézkedések megállapítására vonatkozóan. **Ugyanakkor nem ír elő** [...] kötelezettséget a talajok egészséges állapotának 2050-ig történő elérésére, **sem pedig** [...] közbenső célokat. Ez az arányos megközelítés lehetővé teszi a fenntartható talajművelésnek és az egészségtelen talajok regenerálásának a megfelelő előkészítését, ösztönzését és beindítását. A második szakaszban – amint rendelkezésre állnak az első talajértékelés és trendelemzés eredményei – a Bizottság számba veszi a 2050-re vonatkozó célkitűzés megvalósításában elért eredményeket és a gyűjtött tapasztalatokat, valamint szükség esetén javaslatot tesz az irányelv felülvizsgálatára a 2050-ig történő előrehaladás felgyorsítása érdekében.

(24) A talajokat érő terhelés kezeléséhez, valamint a talajegészség megőrzéséhez vagy regenerálásához szükséges megfelelő intézkedések azonosításakor figyelembe kell venni a talajtípusok sokféleségét, a sajátos helyi és éghajlati viszonyokat, valamint a földhasználatot vagy a felszínborítást. Ezért helyénvaló, hogy a tagállamok **az említett jellemzők bizonyos fokú homogenitását tükröző talaj[...]**kerületi **egységeket** hozzanak létre **annak érdekében, hogy egész területükön monitorozzák és értékeljék a talajegészséget. A talajkerületi egységeket azonban olyan [...] megfelelő [...] irányítási struktúrákkal** kell igazgatni, **[...] amelyek lehetővé teszik a tagállamok számára, hogy biztosítsák a monitoring és az értékelés megfelelő elvégzését, valamint azt, hogy az ezen irányelvben meghatározott követelményeknek való megfelelés érdekében fenntartható talajművelést végezzenek és [...]** intézkedéseket hajtsanak végre. **A talajkerületek az ezen irányítási struktúrák felelősségi körébe tartozó közigazgatási területeket tükrözik, és egy vagy több teljes talajkerületi egységre terjednek ki [...]**²⁰.

²⁰ [...]

(24a) A talajmonitoring céljából végzett mintavételes adatfelvétel megtervezéséhez a tagállamoknak figyelembe kell venniük talajkerületeiket és talajkerületi egységeiket. A tagállamok közötti megfelelő szintű harmonizáció biztosítása érdekében a talajkerületi egységek meghatározására vonatkozó minimumkövetelményeket európai szinten kell megállapítani. E tekintetben a talajtípus és a földhasználat két olyan minimumkövetelmény, amelyeknek harmonizált alapadatként kell szolgálniuk. A talajtípus tekintetében az Európai Unió és a szomszédos országok talajrégióinak térképe²¹ lehetővé teszi a talajfejlődés keretfeltételeinek bemutatását a táj szintjén. Ez a térkép a *World Reference Base for Soil Resources* (Világreferencia-talajadatbázis) című kiadványban²² meghatározott talajtípusokra, valamint kontinentális szintű, teljes mértékben összehasonlítható és harmonizált alapadatokra épül, azaz az éghajlatra, a topográfiára, a domborzatra, a geológiára és a növényzetre. A földhasználat tekintetében az (EU) 2018/841 rendeletben²³ és az IPPC-iránymutatásokban meghatározott kategóriák szolgálnak harmonizált alapként a földhasználatra vonatkozó jelentéstételhez. A talajkerületi egységek körülhatárolása érdekében a tagállamoknak ezért figyelembe kell venniük legalább a talajkerületeket, valamint a fent említett talajrégiókat és földhasználati kategóriákat. A talajtulajdonságok és a földhasználat térbeli eltérései miatt a talajkerületi egység állhat egymással nem szomszédos földterületekből. Emellett az éghajlati és környezeti viszonyokat is figyelembe lehet venni. Európai, nemzeti vagy szubnacionális szinten részletesebb és naprakészé tett információkat is fel lehetne használni, amennyiben azok rendelkezésre állnak.

²¹ *Soil Regions of the European Union and Adjacent Countries 1:5,000,000* (Az Európai Unió és a szomszédos országok talajrégiói 1:5 000 000), 2005, megtekintve: 2024.3.7., <http://data.europa.eu/88u/dataset/ae71ffee-1ae9-4624-ae3f-f49513fe9dcb>

²² <https://www.fao.org/soils-portal/data-hub/soil-classification/world-reference-base/en/>

²³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/841 rendelete (2018. május 30.) a földhasználat, a földhasználat-változtatáshoz és az erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó üvegházhatásúgáz-kibocsátásnak és -elnyelésnek a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai keretbe történő beillesztéséről, valamint az 525/2013/EU rendelet és az 529/2013/EU határozat módosításáról (HL L 156., 2018.6.19., 1. o.).

(25) A talajokkal kapcsolatos megfelelő irányítás biztosítása érdekében a tagállamok számára elő kell írni, hogy minden egyes talajkerület tekintetében jelöljenek ki [...] **egy vagy több** illetékes hatóságot. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy megfelelő szinten – így nemzeti vagy [...] **szubnacionális** szinten is – további illetékes hatóságokat jelöljenek ki.

(25a) A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy kijelöljék az ezen irányelvben meghatározott feladatoknak a katonai létesítmények területén történő végrehajtására alkalmas illetékes hatóságot. Ezenkívül a katonai létesítmények területére vonatkozó adatok és információk nem hozhatók nyilvánosságra, mivel azok közzététele hátrányosan befolyásolhatja a közbiztonságot vagy a honvédelmet. Ezért a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy ezeket az adatokat és információkat a nyilvánosság számára ne tegyék hozzáférhetővé – többek között a digitális talajegészségi adatportálon vagy a potenciálisan szennyezett és szennyezett területek nyilvántartásán keresztül –, és ne jelentsék be a Bizottságnak és az EEA-nak.

(26) Az egészséges talajállapot közös meghatározásához meg kell állapítani azon mérhető kritériumok minimális közös halmazát, amelyek be nem tartása kritikus mértékben csökkenti a talaj azon képességét, hogy létfontosságú élő rendszerként működjön, és ökoszisztéma-szolgáltatásokat nyújtson. Az említett kritériumoknak tükrözniük kell a talajtan aktuális állását, és azon kell alapulniuk.

(27) A talajromlás leírásához mérhető vagy megbecsülhető **közös** talajdeszkriptorokat kell meghatározni. Még ha jelentős eltérések is vannak a talajtípusok, az éghajlati viszonyok és a földhasználat között, a jelenlegi tudományos ismeretek révén e talajdeszkriptorok némelyikére vonatkozóan uniós szintű kritériumok határozhatók meg. Mindazonáltal a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy e talajdeszkriptorok némelyikére vonatkozó kritériumokat egyedi nemzeti vagy helyi feltételek alapján kiigazítsák, és a többi talajdeszkriptor esetében meghatározzák azokat a kritériumokat, amelyekre vonatkozóan ebben a szakaszban nem állapíthatók meg uniós szintű közös kritériumok. Azon deszkriptorok esetében, amelyeknél jelenleg nem határozhatók meg az egészséges és az egészségtelen állapot közötti különbségtételre vonatkozó egyértelmű kritériumok, csak monitoringra és értékelésre van szükség. Ez a jövőben megkönnyíti az ilyen kritériumok kidolgozását.

(27a) Annak érdekében, hogy egyértelmű különbséget lehessen tenni ezen irányelv törekvésésként megfogalmazott, hosszú távú célkitűzése és a fenntartható talajművelési gyakorlatok végrehajtásának operatív szempontjai között, a talajdeszkriptorok egészséges talajállapotra vonatkozó kritériumait nem kötelező erejű fenntartható célértékekre és beavatkozási határértékekre kell bontani. A nem kötelező erejű fenntartható célértékek ezen irányelv hosszú távú, törekvésésként megfogalmazott célkitűzését tükrözik, és nem keletkezhetnek cselekvési kötelezettséget. Ezek a célértékek – a jelenlegi tudományos ismeretek alapján – azt az ideális helyzetet tükrözik, amikor a talaj ökoszisztéma-szolgáltatások nyújtására irányuló képessége nem csökken, és az emberi egészség vagy a környezet nem károsodik jelentősen. Szem előtt tartva azonban a hatékonyság szükségességét és a rendelkezésre álló erőforrások korlátozott voltát, a jó talajegészség elérését célzó intézkedéseket rangsorolni kell és fokozatosan kell végrehajtani. Ezért beavatkozási határértékekre van szükség: ezek az értékek megfelelő intézkedéseket aktiválnak a talaj egészségének fenntartása vagy helyreállítása érdekében. A talajromlás minden egyes aspektusára egy vagy több arányos és észszerű határérték kerül meghatározásra. Ez lehetővé teszi az intézkedések fokozatos végrehajtását a vigilanciától és a figyelemfelkeltéstől a fenntartható talajművelésig, és egészen a regenerációs gyakorlatokig. A határértékek tagállami szinten történő meghatározása biztosítja, hogy a helyi körülményeket és gyakorlatokat, a talajhasználatot és az aktuális szakpolitikákat teljes mértékben figyelembe lehessen venni. A tagállamok dönthetnek úgy, hogy egy vagy több talajromlásra vonatkozóan a határértéket az e talajromlásokra vonatkozó célértékkel azonos szinten határozzák meg. A Bizottságnak támogatnia kell a tagállamokat a fenntartható célértékek és a beavatkozási határértékek meghatározásában.

[...]

(29) Egyes talajok sajátos jellemzőkkel rendelkeznek vagy azért, mert természetüknél fogva atipikusak, és ritka élőhelyeket képeznek a biológiai sokféleség számára, illetve egyedülálló tájakat alkotnak, vagy azért, mert az emberek jelentősen megváltoztatták őket, **és a múltunk kézzelfogható nyomait őrizhetik.** Ezeket a jellemzőket figyelembe kell venni az egészséges talajok meghatározásával és az egészséges talajállapot elérésére vonatkozó követelményekkel összefüggésben.

(29a) A talajok egészséges állapotának 2050-ig történő elérésére irányuló, törekvésként megfogalmazott, hosszú távú célkitűzéshez hasonlóan, valamint a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó uniós talajvédelmi stratégia célkitűzéseire, és különösen a további földterület kivonásának megállítására irányuló célkitűzéshez való hozzájárulás érdekében ezen irányelv célja továbbá, hogy szakaszos megközelítést fogadjon el a területkivonás kérdésével kapcsolatban. E hosszú távú cél megvalósításához való hozzájárulás érdekében fontos értékelni a területkivonás különböző folyamatait, és törekedni kell azon hatások csökkentésére és enyhítésére, amelyeket ezek a folyamatok a talajegészségre és az ökoszisztéma-szolgáltatásokra gyakorolnak.

Ennek az irányelvnek ezért az a célja, hogy monitoringkeretet hozzon létre a területkivonás olyan láthatóbb aspektusaira vonatkozóan, mint a talajfedés és a talajpusztítás, mégpedig a Kopernikusz-termékeken keresztül uniós szinten már rendelkezésre álló eszközök felhasználásával, opcionálisan kiegészítve azokat nemzeti távérzékelési adatokkal és nyilvántartásokkal. A cél az, hogy a lehető legköltséghatékonyabbak és legpragmatikusabbak legyenek ebben a szakaszban, hogy összehangolt értelmezést lehessen kialakítani, és megbízható adatok alapján kezdeményezni lehessen az első megfontolásokat nemzeti szinten.

(30) A talaj korlátozott erőforrás, amelyért egyre élesedik a verseny a különböző felhasználási célok között. A területkivonás **olyan folyamat, amely megváltoztatja a földhasználatot és a talaj jellemzőit. Olyan átfogó fogalomnak tekinthető, amely több aspektusra bontható. Ezek közül az első a földhasználat természetes és féltermészetes földhasználatról beépített területekre történő megváltozásának aspektusa. A második a talajba való művi beavatkozás aspektusa, amelynek nyomán a talaj összetevői és jellemzői tartósan megváltoznak, a talaj ökoszisztéma-szolgáltatások nyújtására irányuló képességének elvesztését okozva.**

A területkivonás ez utóbbi aspektusa – a talajba való művi beavatkozás – további három fő folyamatra osztható, melyek: a talajfedés, talajpusztítás és a talajba való művi beavatkozás egyéb típusai.

A talajfedés a talaj mesterséges, vízhatlan vagy (félig) áteresztő anyagokkal való – gyakran talajpusztítással társuló – lefedésének felel meg. Az épületek és az utak a vízhatlan talajfedés példái, míg a vasúti pályák és a hozzájuk tartozó áteresztő anyagok a félig áteresztő talajfedés egyik típusát jelentik.

A talajpusztítás a talaj felszíni rétegének és néha az altalajnak a pusztítása. Leginkább építkezések, külszíni bányászat és kőfejtés során figyelhető meg, melynek során – néha ideiglenesen – teljesen eltávolítják a talajrétegeket, illetve ennél alattomosabb módon nyilvánul meg például a hulladékártalmatlanítási és hulladéklerakó helyek esetében, ahol a talaj a pusztulásig sérül.

Végezetül léteznek a talajba való művi beavatkozás más, kevésbé látható típusai, például a talaj szándékos stabilizálása és tömörítése, a talaj vagy az altalaj rétegeinek mesterséges anyagokkal történő módosítása, vagy a talaj kompozit anyagokkal való részleges lefedése.

A talajba való művi beavatkozás önmagában a talajromlás olyan típusa, amely az egyik legnagyobb hatást gyakorolhatja a talajegészségre, mivel a talaj pusztulása és a talajfunkciók teljes elvesztése révén a talaj teljes elvesztéséhez vezethet, a talaj pedig gyakran már csak az infrastruktúrát szolgáló terepként vagy nyersanyagforrásként nyújt szolgáltatást, noha a(z) (al)talajba való beszivárgás egyes esetekben még továbbra is lehetséges, különösen (félig) áteresztő anyagok használata esetén. A talajba való művi beavatkozás legszembetűnőbb és legnagyobb hatással járó altípusai – a talajfedés és a talajpusztítás – egyben a legkönnyebben monitorozhatók is, és mint ilyenek, az ezen irányelvben szereplő monitoring középpontjában állnak.

(30a) A területkivonás aspektusai közül a beépített területek növekedése gyakran a gazdasági fejlesztési igények által vezérelt folyamat, [...] **amely a földhasználat** természetes és féltermészetes területekről (többek között **védett erdők, természetes gyepterületek, tőzeglápok**, mezőgazdasági és erdészeti földterületek, kertek és parkok) [...] **beépített területre történő megváltozásával jár, például a városfejlesztés részeként.**

A felülvizsgált (EU) 2018/841 rendeletben meghatározottak szerint a beépített területek magukban foglalják az összes fejlesztett területet, azaz mérettől függetlenül a lakó-, közlekedési, kereskedelmi és termelési (kereskedelmi, gyártási) infrastruktúrát, kivéve, ha azok már szerepelnek más földhasználati kategóriákban. Idetartoznak továbbá a talajok, a lágyszárú évelő növényzet – például a gyepek és a kerti növények –, a vidéki településeken található fák, a házikertek és a városi területek.

A területkivonásnak ez az aspektusa gyakran a legtermékenyebb mezőgazdasági talajokat érinti, ami veszélyeztetheti az élelmezésbiztonságot azáltal, hogy e területeket beépítési célra „kivonják”. A földhasználat e megváltoztatása gyakran – de nem mindig – a területkivonás néhány más aspektusának, különösen a talajfedésnek az előfutára, ezért fontos monitorozni a talajfedés folyamata legalább egy részének az előrejelzése érdekében. Azt is fontos megjegyezni, hogy a beépített területek nem mindig vannak teljesen lefedve. Ellenkezőleg: a városi területek számottevő részén még mindig jelentős mennyiségű lefedetlen talaj található, ami néha e területek felszínének 50 %-át is meghaladja. A területkivonás e mutatója ezért önmagában nem elegendő a kérdés teljes körű nyomon követéséhez, mivel nem tesz különbséget a lefedett és a lefedetlen talajok között, és figyelmen kívül hagyja a beépített területeken belüli zöldterületeket, ami megnehezíti azok monitoringját és fenntartható kezelését.

(30b) A beépített területeken és különösen a sűrűn lakott városi területeken található lefedetlen talajok ugyanolyan fontosak a megfigyelés és a fenntartható művelés szempontjából, mint bármely más talaj, mivel továbbra is olyan ökoszisztéma-szolgáltatásokat nyújtanak, amelyek létfontosságúak a városi területeken a jó életminőség fenntartásához. Ezek a sűrűn lakott területek számos környezetvédelmi problémát ötvöznek viszonylag kisebb területre koncentrálódva. E problémák sorába tartozhat a szennyezett területek korábbi ipari tevékenységek miatti magasabb aránya, a talajfedés miatti áradások nagyobb kockázata, a hőszigetek gyakoribb előfordulása, valamint a mentális és fizikai jóllét szempontjából alapvető fontosságú zöldterületekhez való korlátozottabb hozzáférés. A városi területeken az egészséges talajok által nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatások e konkrét problémák kezelése révén nagyon sok emberre gyakorolhatnak igen erőteljes pozitív hatást, és jelentőségüket nem szabad alulbecsülni. Ezek a zöldterületek – mind a köz-, mind a magánterületek – szintén hozzájárulnak a kék-zöld hálózathoz és a biológiai sokféleséghez, és kulcsfontosságú elemei más környezetvédelmi politikáknak. Ez összhangban van a városi ökoszisztémák helyreállításáról szóló .../... rendelet²⁴+ 8. cikkével is, amely tükrözi annak szükségességét, hogy a tagállamok fenntartsák és növeljék a városi zöldterületek nagyságát.

²⁴ + **Kiadóhivatal: kérjük, illesszék be a szövegbe a COM(2022) 304 dokumentumban szereplő, a természet helyreállításáról szóló rendelet számát.**

(30c) Másfelől a talajfedés és a talajpusztítás jelensége – a területkivonásnak a talajba való művi beavatkozáshoz kapcsolódó aspektusa részeként – eltér a beépített terület növekedésétől, mivel ezeknél nem a földhasználat megváltoztatása, hanem a talajborítás és a talajjellemzők konkrét és mérhető megváltoztatása áll a középpontban. Talajfedés során a [...] talajt például úgy módosítják és funkcióját úgy csökkentik, hogy az építkezések és az infrastruktúra – többek között épületek, utak, parkolók és egyéb ásványi felületek – terepeként szolgáljon. A talajpusztítást előidézheti a talaj – akár ideiglenes – eltávolítása, amikor a talajt korlátozottan, nyersanyagok, például ásványok és lignit közvetlen forrásaként használják fel bányászati vagy kőfejtési tevékenységek során, építkezések során vagy talajfedés részeként. [...] Talajpusztítás történik a hulladéklerakó helyeken is, ahol a talajt hulladékkanyagok borítják, ami a pusztulásig károsítja a talajt. Ezek [...] az átalakítások gyakran visszafordíthatatlanul csökkenthetik a talaj azon képességét, hogy más ökoszisztéma-szolgáltatásokat nyújtson (élelmiszer és biomassza biztosítása, víz- és tápanyag-körforgalom, a talajnak a biológiai sokféleség és a szén-dioxid-tárolás alapját képező tulajdonsága). Különösen [...] a talajfedést gyakran [...] termékeny mezőgazdasági talajokon [...] végzik, [...] ami még inkább hozzájárul az élelmezésbiztonság zavarához [...]. A fedett talaj az emberi településeket nagyobb árvízcsúcsoknak és intenzívebb hőszigeteléseknek is kiteszi. Emellett a talajba való művi beavatkozás aspektusai közül a lefedett és elpusztult talajok figyelhetők meg a legkönnyebben távérzékeléssel és gépi tanulással, ami megkönnyíti monitoringjukat. Ezért választották ki [...] monitoringra [...] a lefedett és elpusztult talajokat, valamint a talajnak az ökoszisztéma-szolgáltatások nyújtására való képességére gyakorolt hatásukat.

(30d) Ami a megújuló energiákat illeti, a tagállamok a talajt az építkezés típusától függően minősíthetik lefedettnek, elpusztultnak, vagy sem lefedettnek, sem el nem pusztulnak. Például a naperóműparkok tekinthetők talajfedésnek, vagy sem, attól függően, hogy alapzatuknál mi történik a talajjal. Ha a talaj továbbra is megfelelően képes ökoszisztéma fenntartására, akkor nem beszélhetünk talajfedésről. Az értékelést a talajra gyakorolt hatás alapján kell elvégezni, tekintet nélkül az építkezés céljára vagy megjelenésére. Az ilyen típusú területek nyilvántartásait – amennyiben rendelkezésre állnak információk arról, hogy az alapzatnál mi történik a talajjal – össze lehet kapcsolni a talajfedés távérzékeléssel készült térképeivel, hogy ezeket a területeket lefedetlen talajnak lehessen minősíteni.

(30e) A hatáscsökkentés elve alapvető fontosságú, ha általánosságban talajfedésről és a talajpusztításról van szó. Létfontosságú megtalálni az egyensúlyt a szükséges gazdasági és demográfiai növekedés, valamint az ökoszisztéma-szolgáltatások nyújtása között. Ezért [...] helyénvaló megállapítani bizonyos elveket a fenntartható talajművelés részeként a [...] talajfedés és a talajpusztítás hatásainak enyhítésére, mégpedig egy olyan erőfeszítés alapú megközelítés elfogadásával, amely figyelembe veszi a talaj ökoszisztéma-szolgáltatások nyújtására irányuló képessége csökkenésének minimalizálását és ellensúlyozását célzó bevált gyakorlatok széles körét. Ezeknek a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó uniós talajvédelmi stratégia földterület-kivonási hierarchiáján kell alapulniuk, és figyelembe kell venniük az eltérő tagállami feltételeket, valamint földrajzi és közigazgatási körülményeket.

Ezek a gyakorlatok széles körét foglalhatják magukban, mint például a talajfedés minimalizálása, a talajfedés eltávolítása és a korábban lefedett talajok renaturalizációja, az urbanizált területek észszerű denzifikációja a zöldterületek – többek között a városi zöldterületek – és a természetes terepek megőrzése mellett, a barnamezők újjáélesztése, a korlátozott időre történő területkivonás előnyben részesítése és a területkivonás megszűnésekor a földterületek rehabilitációja.

Meg kell jegyezni, hogy annak érdekében, hogy a kiegyenlítő intézkedések ezen elvek alkalmazása során a lehető legfenntarthatóbbak legyenek, az érintett ökoszisztéma-szolgáltatástól függően előfordulhat, hogy az említett intézkedéseket földrajzilag a lehető legközelebb kell végrehajtani az ökoszisztéma-szolgáltatás elvesztésének forrásához. Az ilyen elvek helytelen alkalmazása esetén ugyanis a zöld és nagy értékű ökoszisztéma-területek és -szolgáltatások távol – olykor nagyon távol – kerülhetnek a lefedett területektől, és a talajfedés és a talajpusztítás teljes mértékben az érintett területekre koncentrálódhat.

- (31) A monitoringhálózaton alapuló talajegészség-értékelésnek pontosnak kell lennie, ugyanakkor az ilyen monitoring költségeit észszerű szinten kell tartani. Ezért helyénvaló kritériumokat megállapítani olyan mintavételi pontokra vonatkozóan, amelyek reprezentatívak a különböző talajtípusok, éghajlati viszonyok és földhasználat mellett a **talajállapot bizonyos fokú homogenitását tükröző talajkerületi egységekre** nézve.

Célszerű továbbá figyelembe venni az Unió legkülső régióinak sajátos helyzetét, mely régiókat az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 349. cikke sorolja fel, és amelyek támogatására az említett cikk egyedi intézkedéseket ír elő. Ezért a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy szükség esetén a legkülső régiójuk sajátos jellemzőihez igazítsák a talajegészségre vonatkozó kötelezettségek monitoringját és értékelését.

A mintavételi pontok hálóját geostatistikai módszerekkel kell meghatározni, **annak a talajkerületi egységeken kell alapulnia**, és elég sűrűnek kell lennie ahhoz, hogy a [...] **talajkerületi egység szintjén** legfeljebb 5 %-os bizonytalanság mellett megbecsülhető legyen **a tagállamok területén** [...] a **leromlott** talajok területe. Ez az érték általában úgy tekinthető, hogy statisztikailag megalapozott becslést ad, és észszerű bizonyosságot nyújt a célkitűzés elérésére vonatkozóan. **A mintavételes adatfelvételt a talaj tulajdonságainak eloszlásáról rendelkezésre álló legjobb információkra alapozva kell megtervezni, mely információknak tartalmazniuk kell többek között, de nem kizárólag a korábbi nemzeti vagy szubnacionális felmérésekből, a talajművelőktől származó releváns mérésekből, valamint az uniós és nemzetközi jogszabályok vagy egyedi programok, például a földhasználati/felszín-borítottsági összeírás (LUCAS) részeként végzett LUCAS-talajkampány vagy a légszennyezés erdőkre gyakorolt hatásainak értékelésére és megfigyelésére irányuló nemzetközi együttműködési program (ICP Forests) keretében végzett mérésekből származó információkat. A szennyezett területeken végzett talajvizsgálatok során használt mintavételi pontokról származó adatok felhasználhatók a talajegészségre vonatkozó kritériumok értékeléséhez, de nem akadályozhatják az ezen irányelvben a szennyezett területek kezelésére vonatkozóan meghatározott kötelezettségeknek való megfelelést.**

- (32) A Bizottságnak, amennyiben a tagállamok **kérik**, segítenie és támogatnia kell a tagállamokat a talajuk egészségének monitorozásában azáltal, hogy **a 223/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletet**²⁵ **alkalmazó**, a földhasználati és földfelszín-borítottsági összeírás (LUCAS) program keretében folytatja és fejleszti a rendszeres helyszíni talajmintavételt és a kapcsolódó talajméréseket (LUCAS talaj). E célból, **és amennyiben a tagállamok ebben megállapodnak**, a LUCAS programot fejleszteni és korszerűsíteni kell annak érdekében, hogy teljes mértékben összhangban legyen az ezen irányelv alkalmazása céljából teljesítendő különleges minőségi követelményekkel. A terhek enyhítése céljából lehetővé kell tenni a tagállamok számára, hogy figyelembe vegyék a továbbfejlesztett LUCAS talajprogram keretében felmért talajegészségi adatokat. Az így támogatott tagállamoknak meg kell tenniük a szükséges jogi intézkedéseket annak biztosítására, hogy a Bizottság az alkalmazandó nemzeti vagy uniós jogszabályokkal összhangban elvégezhesse az ilyen helyszíni talajmintavételt, többek között a magántulajdonban lévő földterületeken.
- (33) A Bizottság **az (EU) 2021/696 rendelettel létrehozott**²⁶, felhasználó-központú Kopernikusz program keretében távérzékelési szolgáltatásokat fejleszt ki, ezzel is támogatva a tagállamokat. A talajegészség monitoringja időszerűségének és hatékonyságának növelése érdekében a tagállamoknak adott esetben távérzékelési adatokat kell használniuk – ideértve a Kopernikusz-szolgáltatások eredményeit – a vonatkozó talajdeszkriptorok, **és a talajfedettségre és talajpusztulásra vonatkozó talajmutatók** monitoringjára, valamint a talajegészség értékelésére. A Bizottságnak és az Európai Környezetvédelmi Ügynökségnek támogatnia kell a talajra vonatkozó távérzékelési termékek megvizsgálását és fejlesztését, így segítve a tagállamokat a releváns talajdeszkriptorok **és -mutatók** monitoringjában.

²⁵ **Az Európai Parlament és a Tanács 223/2009/EK rendelete (2009. március 11.) az európai statisztikákról és a titoktartási kötelezettség hatálya alá tartozó statisztikai adatoknak az Európai Közösségek Statisztikai Hivatala részére történő továbbításáról szóló 1101/2008/EK, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelet, a közösségi statisztikákról szóló 322/97/EK tanácsi rendelet és az Európai Közösségek statisztikai programbizottságának létrehozásáról szóló 89/382/EGK, Euratom tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 87., 2009.3.31., 164. o.).**

²⁶ **Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/696 rendelete (2021. április 28.) az uniós űrprogram és az Európai Unió Űrprogramügynökségének a létrehozásáról, valamint a 912/2010/EU, az 1285/2013/EU és a 377/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 170., 2021.5.12., 69. o.).**

(34) A meglévő uniós talajmegfigyelő központra építve és azt korszerűsítve a Bizottságnak létre kell hoznia egy digitális talajegészségi adatportált, amelynek kompatibilisnek kell lennie az uniós adatstratégiával²⁷ és az uniós adatterekkel, és amelynek olyan központként kell működnie, amely hozzáférést biztosít a különböző forrásokból származó talajadatokhoz **a talajkerületi egység szintjén vagy adott esetben részletesebb szinten összesített formában, feltéve, hogy nem lehet azonosítani az alapul szolgáló, georeferenciával ellátott minták egyedi értékeit vagy helyét.** E portálnak elsősorban a tagállamok és a Bizottság által az ezen irányelvben előírtak szerint összegyűjtött összes adatot kell tartalmaznia. **Ezen adatok kezelése és az azokhoz való hozzáférés során meg kell felelni a vonatkozó uniós jogszabályoknak, így a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről szóló 2003/4/EK irányelvnek, az Európai Közösségen belüli térinformációs infrastruktúra (INSPIRE) kialakításáról szóló 2007/2/EK irányelvnek, a nyílt hozzáférésű adatokról és a közzféra információinak további felhasználásáról szóló (EU) 2019/1024 irányelvnek, a méltányos adathozzáférésre és -felhasználásra vonatkozó harmonizált szabályokról szóló, 2023. december 13-i (EU) 2023/2854 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek, valamint az európai statisztikákról szóló 223/2009/EK rendeletnek.** Ezen túlmenően a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy véleményt nyilváníthassanak a területükre vonatkozóan a nyilvánosság számára a portálon vagy a kapcsolódó jelentéseken keresztül hozzáférhetővé tett adatokról, és kérhessék az esetleges hibák kijavítását.

Emellett lehetővé kell tenni [...], hogy a tagállamok vagy bármely más fél által gyűjtött egyéb releváns talajadatokat (különösen a Horizont Európa és az „Európai talajmegállapodás” küldetés keretében megvalósuló projektekből származó adatokat) önkéntes alapon a portálba integrálják, feltéve, hogy ezek az adatok megfelelnek a formátumra és az előírásokra vonatkozó bizonyos követelményeknek. Ezeket a követelményeket a Bizottságnak végrehajtási jogi aktusok útján kell meghatároznia.

²⁷ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Európai adatstratégia, COM(2020) 66 final.

(35) Javítani kell továbbá a tagállamokban használt talajmonitoring-rendszerek harmonizációját, és ki kell használni az uniós és a nemzeti monitoringrendszerek közötti szinergiákat annak érdekében, hogy Uniós-szerte jobban összehasonlítható adatok álljanak rendelkezésre. **E tekintetben nagyon fontos a talajmérések minőségének és összehasonlíthatóságának biztosítása azáltal, hogy az érintett laboratóriumok a minőségirányítási rendszerrel kapcsolatos gyakorlatokat alkalmazzák. A laboratóriumok adminisztratív terheinek minimalizálása érdekében a tagállamok dönthetnek úgy, hogy a laboratóriumok szükséges akkreditációinak számát a talajdeszkriptorok értékeinek meghatározására szolgáló módszerek egyikére korlátozzák. Uniós vagy nemzetközi szinten egyenértékű szabványokat lehetne alkalmazni, például az ICP Forests minőségirányítási rendszerét.**

(35a) Szakpolitikai mechanizmusokat kell létrehozni az olyan újonnan megjelenő anyagok kimutatására és értékelésére, amelyek jelentős kockázatot jelenthetnek az emberek és az állatok egészségére, valamint szennyezhetik a környező levegőt, felszíni vizeket, felszín alatti vizeket és később az óceánokat, hogy ezáltal biztosítani lehessen a talajok védelmét az ilyen anyagok által okozott szennyezéssel szemben. Ezzel kapcsolatban a talajszennyezés tekintetében olyan megközelítést kell kidolgozni, amely lehetővé teszi ezen anyagok vagy anyagcsoportok megfigyelési listákon keresztül történő monitoringját és elemzését, ahogyan az a felszíni és felszín alatti vizek esetében már megtörtént. A megfigyelési listán feltüntetendő anyagokat vagy anyagcsoportokat azon anyagok közül kell kiválasztani, amelyekkel kapcsolatban a rendelkezésre álló információk arra utalnak, hogy a talajkörnyezetre nézve vagy azon keresztül uniós szinten jelentős kockázatot jelenthetnek, és amelyek tekintetében nem áll rendelkezésre elegendő monitoringadat. Nem szabad korlátozni azon anyagok vagy anyagcsoportok számát, amelyeket a megfigyelési listák alapján monitorozni és elemezni kell.

(36) Annak érdekében, hogy az ezen irányelv alapján végzett monitoring során nyert talajegészségi adatok a lehető legszélesebb körben legyenek felhasználhatók, a tagállamok számára elő kell írni, hogy **a nyilvánosság számára** könnyítsék meg az ilyen adatokhoz való hozzáférést **a talajkerületi egység szintjén vagy adott esetben részletesebb szinten összesített formában, feltéve, hogy nem lehet azonosítani az alapul szolgáló, georeferenciával ellátott minták egyedi értékeit vagy helyét. A Bizottság vagy a tagállamok által európai statisztikák készítése céljából összegyűjtött bizalmas információkat a 223/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szabályaival és intézkedéseivel összhangban védeni kell az információk szolgáltatásáért felelős felek bizalmának elnyerése és fenntartása érdekében. Amennyiben a Bizottság vagy a tagállamok a talajegészségre vonatkozó statisztikákat készítene, biztosítaniuk kell a bizalmas adatok vonatkozásában a 223/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet elveinek tiszteletben tartását.**

Emellett az adat feletti rendelkezési jog védelme érdekében fontos, hogy a Bizottság, az EEA, illetve a tagállamok csak az adatok tulajdonosának hozzájárulásával tegyenek közzé információkat.

Ezen túlmenően a tagállamoknak kérésre közölniük kell a talajegészségi adatokat és értékeléseket [...] az érintett érdekelt felekkel, például a mezőgazdasági termelőkkel, az erdőgazdálkodókkal, a földtulajdonosokkal és a helyi hatóságokkal.

Emellett az ezen irányelv alapján rendelkezésre bocsátott talajegészségi adatok adott esetben felhasználhatók más uniós jogszabályok talajjal kapcsolatos szempontjainak monitorozására.

(37) A talajegészség megőrzése vagy javítása érdekében fenntartható talajművelésre van szükség. A fenntartható talajművelés lehetővé teszi a talajszolgáltatások hosszú távú biztosítását, beleértve a jobb levegő- és vízminőséget, valamint az élelmezésbiztonságot. Ezért helyénvaló fenntartható talajművelési **vezérelveket megállapítani [...] a talajművelési gyakorlatok meghatározásához.**

- (38) A mezőgazdasági termelőknek támogatást nyújtó gazdasági eszközök, többek között a közös agrárpolitika (KAP) keretében rendelkezésre álló eszközök döntő szerepet játszanak a mezőgazdasági talajok és kisebb mértékben az erdőtalajok fenntartható művelésére való átállásban. A KAP arra irányul, hogy feltételeesség, ökorendszerek és vidékfejlesztési intézkedések végrehajtása révén támogassa a talajegészséget. A magánszektor is generálhat pénzügyi támogatást a fenntartható talajművelési gyakorlatokat alkalmazó mezőgazdasági termelők és erdőgazdálkodók számára. Az élelmiszer-, fa-, bioalapú és energiaiparban például a magánszereplők által létrehozott önkéntes fenntarthatósági címkézés figyelembe veheti az ezen irányelvben meghatározott fenntartható talajművelési elveket. Ez lehetővé teheti, hogy azok az élelmiszer-, fa- és egyéb biomassza-termelők, akik a gyártás során követik ezeket az elveket, megjelenítsék ezeket termékeik értékében. A talajjal kapcsolatos küldetés élő laboratóriumai és világítótornyai révén további finanszírozás lesz elérhető a megoldások – többek között a karbongazdálkodás – tesztelésére, demonstrálására és felfuttatására szolgáló valós helyszínek hálózatához. A „szennyező fizet” elv sérelme nélkül a tagállamoknak támogatást és tanácsadást kell nyújtaniuk az ezen irányelv alapján hozott intézkedések által érintett földtulajdonosok és földhasználók megsegítésére, különös figyelmet fordítva a kis- és középvállalkozások igényeire és korlátozott kapacitásaira.
- (39) Az (EU) 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendelet²⁸ értelmében a tagállamoknak KAP stratégiai tervükben ismertetniük kell, hogy e tervek környezet- és éghajlatvédelmi struktúrája hogyan járul hozzá az említett rendelet XIII. mellékletében felsorolt jogalkotási aktusokban meghatározott vagy a belőlük eredő hosszú távú nemzeti célok eléréséhez, és mennyire van összhangban azokkal.

²⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/2115 rendelete (2021. december 2.) a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 435., 2021.12.6., 1. o.).

- (40) A legjobb fenntartható talajművelési gyakorlatok végrehajtásának biztosítása érdekében a tagállamoknak szorosan monitorozniuk kell a talajművelési gyakorlatok hatását, és szükség esetén a kutatásból és innovációból származó új ismeretek figyelembevételével ki kell igazítaniuk a gyakorlatokat és az ajánlásokat. E tekintetben értékes hozzájárulások várhatók a Horizont Európa „Európai talajmegállapodás” küldetésétől, és különösen annak élő laboratóriumaitól, valamint a talajmonitoringot, a talajjal kapcsolatos oktatást és a polgári szerepvállalást támogató tevékenységeitől.
- (41) A **talajregenerálás** és a **talajrenaturalizáció** visszaállítja a leromlott talajok egészséges állapotát. A talajregenerálási intézkedések meghatározásakor a tagállamok számára elő kell írni, hogy vegyék figyelembe a talajegészség-értékelés eredményét, és a regenerálási intézkedéseket igazítsák a helyzet sajátos jellemzőihez, a talaj típusához, használatához és állapotához, valamint a helyi, éghajlati és környezeti viszonyokhoz.

A talajrenaturalizáció ezen irányelv összefüggésében abban különbözik a talajregenerálástól, hogy az a talajfedést vagy talajpusztítást követő talajrekonstrukcióra terjed ki, valamint tág értelemben véve a talajba való művi beavatkozás elleni küzdelem egyik módja a talaj helyreállítása révén, a művi beavatkozáson átesett talaj több természetes alkotóelemének és folyamatának visszaállításával. A végső cél a lehető legközelebb kerülni a talaj természetes működéséhez és optimális ökoszisztéma-szolgáltatásaihoz. E cél elérésének lehetséges módjai a természetalapú megoldások vagy az új talajok tervezése.

(42) Az egyéb uniós jogszabályok alapján elfogadott, a talajegészségre esetlegesen hatást gyakorló különböző intézkedések, valamint az Unióban a fenntartható talajművelés és -regenerálás érdekében bevezetendő intézkedések közötti szinergiák biztosítása érdekében a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a fenntartható talajművelési és -regenerálási gyakorlatok koherensek legyenek az (EU) .../... európai parlamenti és tanácsi rendelettel²⁹ összhangban elfogadott nemzeti helyreállítási tervekkel; a tagállamok által a közös agrárpolitika keretében az (EU) 2021/2115 rendelettel összhangban kidolgozandó stratégiai tervekkel, a 91/676/EGK tanácsi irányelvvel³⁰ összhangban elfogadott, a helyes mezőgazdasági gyakorlatokra vonatkozó szabályzatokkal és a kijelölt veszélyeztetett területekre vonatkozó cselekvési programokkal, a Natura 2000 területekre vonatkozóan a 92/43/EGK tanácsi irányelvvel³¹ összhangban létrehozott természetvédelmi intézkedésekkel és az intézkedések fontossági sorrendben történő végrehajtására irányuló tervvel, a 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel³² összhangban elkészített vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben szereplő, a víztestek jó ökológiai és kémiai állapotának elérésére irányuló intézkedésekkel, a 2007/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel³³ összhangban létrehozott árvíz kockázat-kezelési intézkedésekkel, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó uniós stratégiában³⁴ támogatott aszálykezelési tervekkel, az elsivatagosodás elleni küzdelemről szóló ENSZ-egyezmény 10. cikkével összhangban létrehozott nemzeti cselekvési programokkal, az (EU) 2018/841 európai parlamenti és tanácsi rendeletben³⁵ és az (EU) 2018/842 európai parlamenti és tanácsi rendeletben³⁶ meghatározott

²⁹ HL: kérjük, illesszék be a szövegbe a természet helyreállításáról szóló, a COM(2022) 304 final dokumentumban szereplő rendelet számát, és a lábjegyzetbe illesszék be az említett rendelet számát, időpontját, címét és HL-hivatkozását [...].

³⁰ A Tanács 91/676/EGK irányelve (1991. december 12.) a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről (HL L 375., 1991.12.31., 1. o.).

³¹ A Tanács 92/43/EGK irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről (HL L 206., 1992.7.22., 7. o.).

³² Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (HL L 327., 2000.12.22., 1. o.).

³³ Az Európai Parlament és a Tanács 2007/60/EK irányelve (2007. október 23.) az árvíz kockázatok értékeléséről és kezeléséről (HL L 288., 2007.11.6., 27. o.).

³⁴ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának. Az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens Unió létrehozása – Az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra vonatkozó új uniós stratégia, COM(2021) 82 final.

³⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/841 rendelete (2018. május 30.) a földhasználat, a földhasználat-változtatáshoz és az erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó üvegházhatásúgáz-kibocsátásnak és -elnyelésnek a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai keretbe történő beillesztéséről, valamint az 525/2013/EU rendelet és az 529/2013/EU határozat módosításáról (HL L 156., 2018.6.19., 1. o.).

célokkal, az (EU) 2018/1999 európai parlamenti és tanácsi rendelettel³⁷ összhangban létrehozott integrált nemzeti energia- és klímatervekkel, az (EU) 2016/2284 európai parlamenti és tanácsi irányelv³⁸ keretében kidolgozott nemzeti levegőszennyezés-csökkentési programokkal, az 1313/2013/EU európai parlamenti és tanácsi határozattal³⁹ összhangban létrehozott kockázatértékelésekkel és katasztrófakockázat-kezelési tervekkel, [...] az (EU) .../... európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁴⁰ összhangban létrehozott nemzeti cselekvési tervekkel, **valamint a 2009/128/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁴¹ 4. cikkével összhangban elfogadott nemzeti cselekvési tervekkel, továbbá a 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvél⁴² összhangban elvégzett környezeti hatásvizsgálatokkal.** A fenntartható talajművelési és -regenerálási gyakorlatokat lehetőség szerint integrálni kell ezekbe a programokba, tervekbe és intézkedésekbe, amennyiben hozzájárulnak azok célkitűzéseinek eléréséhez. Következésképpen a releváns mutatókat és adatokat, például a KAP rendelet szerinti, a talajjal kapcsolatos eredménymutatókat, valamint

³⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/842 rendelete (2018. május 30.) a Párizsi Megállapodásban vállalt kötelezettségek teljesítése érdekében a tagállamok által 2021-től 2030-ig kötelezően teljesítendő, az éghajlat-politikai fellépéshez hozzájáruló éves üvegházhatásúgázkibocsátás-csökkentések meghatározásáról, valamint az 525/2013/EU rendelet módosításáról (HL L 156., 2018.6.19., 26. o.).

³⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1999 rendelete (2018. december 11.) az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK, a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 328., 2018.12.21., 1. o.).

³⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/2284 irányelve (2016. december 14.) egyes légköri szennyező anyagok nemzeti kibocsátásainak csökkentéséről, a 2003/35/EK irányelv módosításáról, valamint a 2001/81/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 344., 2016.12.17., 1. o.).

³⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 1313/2013/EU határozata (2013. december 17.) az uniós polgári védelmi mechanizmusról (HL L 347., 2013.12.20., 924. o.).

⁴⁰ + HL: kérjük, illesszék be a szövegbe a COM(2022) 305 dokumentumban szereplő, a növényvédő szerek fenntartható használatáról és az (EU) 2021/2115 rendelet módosításáról szóló rendelet számát, továbbá illesszék be az említett irányelv számát, időpontját, címét és HL-hivatkozását a lábjegyzetbe.

⁴¹ **Az Európai Parlament és a Tanács 2009/128/EK irányelve (2009. október 21.) a peszticidek fenntartható használatának elérését célzó közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (HL L 309., 2009.11.24., 71. o.).**

⁴² **Az Európai Parlament és a Tanács 2011/92/EU irányelve (2011. december 13.) az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról (kodifikált szöveg) (HL L 26., 2012.1.28., 1. o.).**

az (EU) 2022/2379 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁴³ alapján bejelentett, a mezőgazdasági felhasználásra és kibocsátásra vonatkozó statisztikai adatokat hozzáférhetővé kell tenni a fenntartható talajművelési és -regenerálási gyakorlatokért, valamint a talajegészség-értékelésért felelős illetékes hatóságok számára annak érdekében, hogy ezek az adatok és mutatók összekapcsolhatók legyenek, és ezáltal lehetővé váljon a választott intézkedések hatékonyságának lehető legpontosabb értékelése.

- (43) A szennyezett területek **gyakran** olyan, az **EU-ban** több évtizedig végzett **tevékenységek** örökségét képezik, **mint** az ipari **vagy katonai** tevékenységek, és most és a jövőben is kockázatot jelenthetnek az emberi egészségre és a környezetre nézve. Ezért először azonosítani kell és vizsgálatnak kell alávetni a potenciálisan szennyezett területeket, majd ha beigazolódik a szennyeződés ténye, értékelni kell **a szennyezett terület** jelentette kockázatokat, és intézkedéseket kell hozni az elfogadhatatlan kockázatok kezelésére. **Ebben az összefüggésben alapvető fontosságú figyelembe venni a szennyezett területeknek a talajtól eltérő környezeti közegekre vagy mátrixokra, például a felszín alatti vizekre vagy a felszíni vizekre gyakorolt hatását is. Előfordulhat, hogy e tevékenységek némelyikére – például a veszélyes anyagok föld alatti tárolására szolgáló létesítmények esetében – az anyakőzetben vagy alapkőzetben került sor. Ha az ilyen föld alatti tárolólétesítmény szivárgott, szennyező anyagok kerülhettek az alapkőzetbe vagy anyakőzetbe, de nagy valószínűséggel nem lelhetők fel a talajban. Ennek ellenére szétterjedhetnek, és így hatással lehetnek az emberi egészségre vagy a környezetre. Ezért abban az esetben, ha ilyen tevékenységek zajlanak potenciálisan szennyezett területeken, a tevékenység közelében található anyakőzetet vagy alapkőzetet is meg kell vizsgálni annak ellenőrzése érdekében, hogy a tevékenység okozott-e az emberi egészségre vagy a környezetre hatást gyakorló szennyeződést.**

⁴³ Az (EU) 2022/2379 rendelet a mezőgazdasági felhasználási és kibocsátási statisztikákról.

(43a) Talajvizsgálattal kell megállapítani, hogy egy potenciálisan szennyezett terület szennyezett-e vagy sem, és hogy a szennyeződés kockázatot jelent-e az emberi egészségre vagy a környezetre; e vizsgálat során nem kötelező a talajszennyezésen kívül más talajdeszkriptorokat is elemezni. Mivel a földhasználat idővel változhat, fontos, hogy a szennyezésre vonatkozó információk hozzáférhetők maradjanak a nyilvánosság számára. Például amikor döntést kell hozni a földhasználat megváltoztatásáról, fontos értékelni, hogy egy korábbi talajvizsgálat során feltárt szennyeződés kockázatot jelenthet-e a tervezett új földhasználatra. Ezért annak megállapításához, hogy egy potenciálisan szennyezett terület szennyezett-e vagy sem, figyelembe kell venni az emberi egészséget vagy a környezetet érintő, az érzékeny területhez kapcsolódó kockázatokat is. Talajvizsgálattal az is igazolható, hogy egy potenciálisan szennyezett terület valójában nem szennyezett. Ebben az esetben a tagállam a továbbiakban nem tüntetheti fel a területet potenciálisan szennyezettként, kivéve, ha a szennyeződés gyanúja új bizonyíték alapján merül fel.

(43b) Mivel a potenciálisan szennyezett területek és a szennyezett területek száma nagyon nagy lehet, és a szennyezett terület által jelentett kockázat szintje a nagyon alacsonytól a nagyon magasig terjedhet, logikus kockázatalapú és fokozatos megközelítést alkalmazni a potenciálisan szennyezett területek azonosítása és vizsgálata, valamint a szennyezett területek kezelése során. Ez a megközelítés lehetővé teszi a tagállamok számára a rangsorolást. E rangsorolás során a tagállamok figyelembe vehetik a feltételezett vagy megerősített szennyeződés jelentette potenciális kockázatot, valamint a gazdasági vagy társadalmi kontextust. A potenciális kockázat ilyen rangsorolás során használt értékelése sokkal általánosabb, mint a szennyezett területek vizsgálata során végzett területspecifikus kockázatértékelés.

- (44) A potenciálisan szennyezett területek azonosítása érdekében a tagállamoknak bizonyítékokat kell gyűjteniük többek között hosszabb időre visszamenő kutatások révén, **régi térképek, levéltári iratok, sajtócikkek**, környezetvédelmi engedélyek, valamint a nyilvánosság vagy a hatóságok általi bejelentések **segítségével feltérképezve** az [...] ipari **tevékenységekre**, incidensekre és balesetekre vonatkozó információkat. **A tagállamoknak meg kell határozniuk a potenciálisan szennyező tevékenységek jegyzékét, és biztosítani kell számukra a lehetőséget arra, hogy – a tevékenység típusa, a potenciális szennyezettség mértéke, a közvetlen kockázat megjelölése vagy más releváns információk alapján – előnyben részesítsenek bizonyos olyan, potenciálisan szennyezett területeket, amelyek a legnagyobb valószínűséggel jelentenek potenciális kockázatot az emberi egészségre vagy a környezetre. Mivel a potenciálisan szennyezett területek száma idővel változhat, a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján meghatározott időkereten belül el kell végezni az első azonosítást, a többit pedig szisztematikus megközelítés alkalmazásával kell azonosítani.**
- (45) Annak érdekében, hogy a potenciálisan szennyezett területeken a talajvizsgálatokat időben és ténylegesen el lehessen végezni, a tagállamok számára elő kell írni, hogy az említett vizsgálatok elvégzésére szolgáló **időkeret** [...] megállapítására vonatkozó kötelezettségen túlmenően meghatározzák azokat a konkrét eseményeket, amelyek bekövetkezése esetén szintén ilyen vizsgálatot kell végezni. Az ilyen, vizsgálatot kiváltó események közé tartozhat környezetvédelmi vagy építési engedély, illetve uniós vagy nemzeti jogszabályok értelmében előírt engedély kérelmezése vagy felülvizsgálata, talajkitermelési tevékenységek, a földhasználat megváltoztatása, illetve föld- vagy ingatlanügyletek. A talajvizsgálatok különböző szakaszokat követhetnek (például **előzetes** másodelemzés, **hosszabb időre visszamenő területspecifikus tanulmány múltbeli ipari tevékenységekre, incidensekre vagy balesetekre vonatkozó információk gyűjtése céljából**, helyszíni szemle, előzetes vagy feltáró vizsgálat, részletesebb vagy leíró vizsgálat, [...] helyszíni vagy laboratóriumi tesztelés), **és magukban foglalhatják azon kockázatok területspecifikus értékelését, amelyeket a szennyezés jelenthet az emberi egészségre és a környezetre. Amennyiben szennyeződést állapítanak meg, a talajvizsgálatnak alá kell támasztania a szennyeződés jellemzését és környezeti kontextusát, és alapvető információkat kell szolgáltatnia a területspecifikus kockázatértékeléshez és a kockázatcsökkentési intézkedések esetleges kialakításához. A 2010/75/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel⁴⁴ összhangban végrehajtott alapállapot-jelentések és monitoring intézkedések adott esetben talajvizsgálatnak is minősülhetnek.**

⁴⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2010/75/EU irányelve (2010. november 24.) az ipari kibocsátásokról (HL L 334., 2010.12.17., 17. o.).

(46) A potenciálisan szennyezett területek és a szennyezett területek kezelésében a költségek, előnyök és helyi sajátosságok figyelembevétele érdekében rugalmasságra van szükség. Ennélfogva a tagállamoknak legalább kockázatalapú és **fokozatos** megközelítést kell alkalmazniuk a potenciálisan szennyezett területek és a szennyezett területek kezelésére, figyelembe véve a két kategória közötti különbséget, és lehetővé téve az erőforrásoknak a sajátos környezeti, gazdasági és társadalmi körülmények figyelembevételével történő elosztását. A döntéseket – **a kockázatalapú és fokozatos megközelítésre vonatkozóakat is** – a talajszennyező anyagoknak **vagy a felszín alatti vizekbe eljutott szennyező anyagoknak** való expozícióból (például a veszélyeztetett népességcsoportok, így a várandós nők, a fogyatékkal élő személyek, az idősek és a gyermekek expozíciójából) eredő, az emberi egészséget és a környezetet érintő potenciális kockázatok jellege és mértéke alapján kell meghozni.

(46a) A kockázatértékelés során figyelembe kell venni a természetes és emberi eredetű háttérszinteket, és ezek segíthetnek a remediációs vagy kezelési célkitűzések meghatározásában is.

(46b) A vizsgálat, a területspecifikus kockázatértékelés vagy a remediáció elvégzésére vonatkozó költség-haszon elemzésnek pozitívnak kell lennie. Például a kisméretű szennyezett területek esetében egy részletes területspecifikus kockázatértékelés drágább lehet, mint a közvetlen talajremediáció, vagy a terület egyértelműen és súlyosan szennyezett lehet, ami miatt a remediációról való döntéshez nincs szükség részletes területspecifikus kockázatértékelésre. Ilyen esetekben csökkenthető a kockázatalapú megközelítés lépéseinek száma, és a részletes területspecifikus kockázatértékelés csekély hozzáadott értéket képvisel. A tagállamoknak meg kell állapítaniuk a szennyezett területek területspecifikus kockázatainak meghatározására szolgáló konkrét módszertant. A tagállamoknak azt is meg kell határozniuk, hogy a tudományos ismeretek, az elővigyázatosság elve, a helyi sajátosságok, valamint az aktuális és [...] **tervezett** földhasználat alapján mi minősül a szennyezett területből eredő elfogadhatatlan kockázatnak.

- (46c) Annak érdekében, hogy a szennyezett területek jelentette kockázatokat az emberi egészség és a környezet tekintetében elfogadható szintre lehessen csökkenteni, a tagállamoknak [...] **biztosítaniuk kell, hogy** megfelelő kockázatcsökkentési intézkedések **meghozatalára** kerüljön sor, beleértve a remediációt is. Az optimális [...] **kockázatcsökkentési intézkedéseknek** fenntarthatónak kell lenniük, és azokat a környezeti, gazdasági és társadalmi hatásokat figyelembe vevő, kiegyensúlyozott döntéshozatali folyamat keretében kell kiválasztani. **A technika vagy intézkedés kiválasztása olyan kritériumok kombinációjától függ, mint a szennyező anyagok jellege, a talaj jellemzői, a szennyezés mértéke, a rendelkezésre álló idő és hely, a költségvetési korlátok, a remediációs célkitűzések, az aktuális és a tervezett földhasználat, a talajegészség javításának lehetősége, a közúti közlekedés, a környék lakosságának zavarása, a tevékenységek aktuális működése stb.** Mivel a talajremediáció azon kockázat megszüntetésére **összpontosít, amelyet a talajszennyezés az emberi egészségre vagy a környezetre jelent, előfordulhat, hogy nem javít a talajegészségre vonatkozó egyéb deszkriptorokat.** **Bizonyos remediációs technikák negatívan is befolyásolhatják a talajegészséget. Ezért a remediációs technikák valamennyi előnyét és hátrányát figyelembe kell venni.** Lehetővé kell tenni, hogy a más uniós jogszabályok alapján hozott intézkedések az ezen irányelv szerinti kockázatcsökkentési intézkedéseknek minősüljenek, amennyiben ezek az intézkedések ténylegesen csökkentik a szennyezett területek által jelentett kockázatokat.
- (46d) A potenciálisan szennyezett területek és a szennyezett területek kezelése során tiszteletben kell tartani a „szennyező fizet” elvet, valamint az elővigyázatosság és az arányosság elvét. **A tagállamoknak törekedniük kell a szennyező azonosítására, és létre kell hozniuk egy felelősségi hierarchiát vagy döntéshozatali láncot annak eldöntése érdekében, hogy ki viselje a talajvizsgálat, a kockázatértékelés és a kockázatcsökkentési intézkedések költségeit.** A tagállamok dönthetnek úgy, hogy további különbséget tesznek a régóta és az újonnan szennyezett területek között, és szigorúbb megközelítést alkalmaznak az olyan szennyezésre, amely egy bizonyos meghatározott időpontot követően történt. **Olyan szennyezett területek esetében, amelyek tekintetében nem azonosíthatók vagy vonhatók felelősségre felelősök, a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy pénzügyi eszközöket és uniós pénzügyi programokat használjanak fel a talajvizsgálatra és talajremediációra vonatkozó kötelezettségek teljesítése érdekében.**

- (46e) A talajszennyezéssel már foglalkoznak hatályos vonatkozó európai jogszabályok, például az ipari kibocsátásokról szóló, 2010. november 24-i 2010/75/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv vagy a környezeti károk megelőzése és felszámolása tekintetében a környezeti felelősségről szóló, 2004. április 21-i 2004/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv. Az ebben az irányelvben foglalt szabályok nem sértik a hatályos vonatkozó európai jogszabályok szerinti követelményeket.**
- (46f) A potenciálisan szennyezett vagy szennyezett területeken ezen irányelv hatálybalépését megelőzően végzett, az ebben az irányelvben foglalt követelményeknek megfelelő talajvizsgálatokat, kockázatértékeléseket vagy kockázatcsökkentési intézkedéseket megfelelőnek kell tekinteni az ebben az irányelvben foglalt, ilyen területekre vonatkozó követelmények teljesítésére.**
- (47) Az ezen irányelv alapján hozott intézkedéseknek más uniós szakpolitikai célkitűzéseket is figyelembe kell venniük, például az [(EU) xxxx/xxxx rendelet⁴⁵] által követett célkitűzéseket, amelyek az európai ipar kritikus fontosságú nyersanyagokkal való biztonságos és fenntartható ellátásának biztosítására irányulnak.

⁴⁵ + HL: kérjük, illesszék be a COM(2023) 160 dokumentumban szereplő, a kritikus fontosságú nyersanyagokkal való biztonságos és fenntartható ellátást biztosító keret létrehozásáról, valamint a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1724 és az (EU) 2019/1020 rendelet módosításáról szóló rendelet számát a szövegbe, továbbá illesszék be az említett irányelv számát, időpontját, címét és HL-hivatkozását a lábjegyzetbe.

- (48) Az átláthatóság a talajpolitika alapvető eleme, amely biztosítja a nyilvános elszámoltathatóságot és a nyilvánosság tájékoztatását, a tisztességes piaci feltételeket és az előrehaladás nyomon követését. Ezért a tagállamoknak létre kell hozniuk és fenn kell tartaniuk a szennyezett és potenciálisan szennyezett területek nemzeti nyilvántartását, amely területspecifikus információkat tartalmaz, és amelyet egy online, georeferenciával ellátott téradatbázisban nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenni. **Amennyiben a nyilvántartásokat szubnacionális szinten hozzák létre, a tagállamoknak koordinált nemzeti belépési pontot kell biztosítaniuk a különböző szubnacionális nyilvántartásokhoz, például egy internetes linkeket tartalmazó központi nemzeti honlap révén.** A nyilvántartásnak tartalmaznia kell azokat az információkat, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a nyilvánosság tájékoztatást kapjon a potenciálisan szennyezett és a szennyezett területek létezéséről és kezeléséről. Mivel a potenciálisan szennyezett területek vonatkozásában a talajszennyezés jelenléte még nem nyert megerősítést, hanem csak gyanítható, a szennyezett területek és a potenciálisan szennyezett területek közötti különbséget a szükségtelen aggodalom elkerülése érdekében megfelelő módon és kellő magyarázattal kell közölni a nyilvánossággal. **Az ezen irányelv hatálybalépésekor már létező és az ebben az irányelvben foglalt követelményeknek megfelelő nyilvántartásokat megfelelőnek kell tekinteni az ebben az irányelvben foglalt követelmények teljesítésére.**
- (49) Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 19. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok megteremtik azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a hatékony jogvédelem biztosításához szükségesek. Ezen túlmenően a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló Egyezménynek⁴⁶ (Aarhusi Egyezmény) megfelelően az érintett nyilvánosság tagjai számára biztosítani kell az igazságszolgáltatás igénybeviteléhez való jogot az egészségüknek és jólétüknek megfelelő környezetben való élethez fűződő jog védelme érdekében.

⁴⁶ Egyezmény a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról – Nyilatkozat (HL L 124., 2005.5.17., 1. o.).

(49a) Amint arra a Bíróság is rámutat ítélkezési gyakorlatában⁴⁷, a tagállamok nem korlátozhatják a hatóságok határozatainak vitatására vonatkozó kereshetőségi jogot az érintett nyilvánosság azon tagjaira, akik részt vettek a határozat elfogadását megelőző közigazgatási eljárásban. Emellett a felülvizsgálati eljárásnak tisztességesnek, méltányosnak és időszerűnek kell lennie, az nem lehet kizáró módon költséges, továbbá annak elégséges jogorvoslati mechanizmusokat kell biztosítania, többek között, amennyiben szükséges, a vitatott tevékenység felfüggesztése árán. Ezenkívül a Bíróság ítélkezési gyakorlatával⁴⁸ összhangban legalább az érintett nyilvánosság számára biztosítani kell az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést.

⁴⁷ 2021. január 14-i LB és társai kontra *College van burgemeester en wethouders van de gemeente Echt-Susteren* bírósági ítélet (első tanács), C-826/18, 58. és 59. pont.

⁴⁸ 2008. július 25-i Dieter Janecek kontra *Freistaat Bayern* bírósági ítélet (második tanács), C-237/07, 42. pont; 2014. november 19-i Client Earth kontra the Secretary of State for the Environment, Food and Rural Affairs bírósági ítélet (második tanács), C-404/13, 56. pont; 2019. június 26-i Craeynest és társai bírósági ítélet (első tanács), C-723/17, 56. pont; 2019. december 19-i *Deutsche Umwelthilfe* kontra *Freistaat Bayern* bírósági ítélet (nagytanács), C-752/18, 56. pont.

(50) Az (EU) 2019/1024 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁴⁹ előírja a közzféra adatainak díjmentesen és nyílt formátumban történő közzétételét. Az átfogó célkitűzés folytatni az EU adatgazdaságának megerősítését a következők révén: a további felhasználás céljára rendelkezésre álló közzféra-adatak mennyiségének növelése, a tisztességes verseny és a közzféra-adatakhoz való könnyű hozzáférés biztosítása, valamint a határokon átnyúló, adatalapú innováció fokozása. A fő elv az, hogy a kormányzati adatoknak alapértelmezés szerint és felépítésük tekintetében nyílt hozzáférésűnek kell lenniük. A 2003/4/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁵⁰ arra irányul, hogy az Aarhusi Egyezményrel összhangban garantálja a környezeti információkhoz való hozzáférés jogát a tagállamokban. Az Aarhusi Egyezmény és a 2003/4/EK irányelv széles körű kötelezettségekről rendelkezik, amelyek egyaránt vonatkoznak az ilyen információk kérésre történő rendelkezésre bocsátására és aktív terjesztésére. **A 2003/04/EK irányelv meghatározza a környezeti információk terjesztése vagy közzététele alóli mentességek korlátozott listáját, figyelembe véve a terjesztéshez fűződő közérdeket, amennyiben az információ terjesztése vagy közzététele hátrányosan befolyásolna bizonyos érdekeket, például a következőket: a közbiztonság vagy a honvédelem; üzleti titok vagy üzemi titok, amennyiben e jelleget nemzeti vagy uniós jogszabály írja elő a jogos gazdasági érdekek védelme céljából, beleértve a statisztikai titok és az adótitok megőrzéséhez fűződő közérdeket; a személyes adatok és/vagy természetes személyre vonatkozó aktív bizalmas jellege, amennyiben az érintett személy nem járult hozzá az információk nyilvánosságra hozatalához, és amennyiben a bizalmas jelleget nemzeti vagy uniós jog írja elő.** A 2007/2/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁵¹ szintén átfogó hatállyal rendelkezik, és kiterjed a térinformatikai adatok megosztására, ideértve a különböző környezeti témákra vonatkozó adatkészleteket is. Fontos, hogy ezen irányelvnek az információhoz való hozzáférésre és az adatok megosztására vonatkozó rendelkezései kiegészítsék az említett irányelveket, és ne teremtsenek különálló jogi keretet. Ezért ezen irányelvnek a nyilvánosság tájékoztatásáról és a végrehajtás nyomon követésével kapcsolatos tájékoztatásról szóló rendelkezései nem sérthetik az (EU) 2019/1024, a 2003/4/EK és a 2007/2/EK irányelvet.

⁴⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1024 irányelve (2019. június 20.) a nyílt hozzáférésű adatokról és a közzféra információinak további felhasználásáról (HL L 172., 2019.6.26., 56. o.).

⁵⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 2003/4/EK irányelve (2003. január 28.) a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről és a 90/313/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 41., 2003.2.14., 26. o.).

⁵¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2007/2/EK irányelve (2007. március 14.) az Európai Közösségen belüli térinformatációs infrastruktúra (INSPIRE) kialakításáról (HL L 108., 2007.4.25., 1. o.).

(50a) Az is fontos, hogy ezen irányelv adatmegosztási megállapodásokra vonatkozó rendelkezései lehetővé tegyék a tagállamok számára, hogy a hatékony és időben történő információcsere biztosítása érdekében tovább használjanak az (EU) 2019/1024 és a 2007/2/EK irányelv alapján létrehozott, már meglévő adatinfrastruktúrákat. Ebből az okból a tagállamok és a Bizottság igénybe vehetnének olyan eszközöket, mint az EEA által kezelt REPORTNET. Ez a megközelítés az egyszeri adatszolgáltatás elvét követi, és elkerüli azt, hogy a tagállamokra további terhek háruljanak azt illetően, hogy ezen irányelv alapján külön adatinfrastruktúrát kelljen létrehozniuk.

(51) A talajegészség monitoringjára, a fenntartható talajművelésre és a szennyezett területek kezelésére vonatkozó szabályok szükséges kiigazításának biztosítása érdekében a Bizottságot fel kell hatalmazni arra, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 290. cikkének megfelelően jogi aktusokat fogadjon el ezen irányelv abból a célból történő módosítása tekintetében, hogy hozzáigazítsa a talajegészség monitoringjára szolgáló módszertanokat, a kockázatsökkentési intézkedések indikatív listáját, valamint a területspecifikus kockázatértékelés szakaszait és követelményeit a műszaki és tudományos fejlődéshez. [...] Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munkája során megfelelő konzultációkat folytasson, többek között szakértői szinten, és hogy e konzultációkra a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásnak⁵² megfelelően kerüljön sor. Így különösen a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésében való egyenlő részvétel biztosítása érdekében az Európai Parlament és a Tanács a tagállamok szakértőivel egyidejűleg kap kézhez minden dokumentumot, és szakértőik rendszeresen részt vehetnek a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésével foglalkozó szakértői csoportjainak ülésein.

⁵² Intézményközi megállapodás (2016. április 13.) az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság között a jogalkotás minőségének javításáról (HL L 123., 2016.5.12., 1. o.).

(52) Az ezen irányelv végrehajtásához szükséges egységes feltételek biztosítása érdekében a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni a Bizottság felé történő elektronikus adatszolgáltatás formátumának, szerkezetének és részletes szabályainak meghatározása érdekében. Ezeket a végrehajtási hatásköröket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek⁵³ megfelelően kell gyakorolni.

(52a) Annak érdekében, hogy támogatást nyújtson a tagállamoknak az ezen irányelv szerinti kötelezettségeik teljesítéséhez, a Bizottságnak gondoskodnia kell olyan dokumentumokról és tudományos eszközökről, amelyek hatékony és koordinált módon elemzik, szintetizálják és dokumentálják az alkalmazható lehetséges módszereket és eljárásokat. Ezek a nem kötelező erejű dokumentumok és tudományos eszközök kellő időben alapvető információkat nyújtanának a tagállamok számára, ugyanakkor rugalmasságot biztosítanak a már meglévő módszertanok és eljárások további használatához. A dokumentumokat és a tudományos eszközöket a tagállamokkal együttműködésben kell létrehozni. Ezeket a dokumentumokat és tudományos eszközöket ki kell egészíteni a szükséges segítségnyújtással és kapacitásépítéssel.

⁵³ Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

- (52b) A Bizottságnak a dokumentumok és a tudományos eszközök mellett meg kell szerveznie az ezen irányelv alkalmazásával kapcsolatos információk, tapasztalatok és legjobb gyakorlatok rendszeres cseréjét. Ezt a fórumot fel lehetne használni például – ezen irányelv gyakorlati végrehajtásán túl – a következők megvitatására: a talajegészségre vonatkozó értékelések eredményeinek a nyilvánossággal való közlésére szolgáló jelzőlámpa-rendszer használata; az emberi tevékenységek által okozott pontszerű szennyezéstől eltérő talajszennyezés fenntartható kezelése; a szennyezett területek kezeléséért felelős felet vagy feleket meghatározó felelősségi rangsor alkalmazása; az árván hagyott területek kezelése; szennyezett területek remediációs technikái; a természetes és emberi eredetű háttérszintek azonosítása és értékelése; különböző megközelítések azon területek azonosítására, ahol az egészséges talajállapotra vonatkozó egyedi kritériumok nem teljesülnek; a laboratóriumokra vonatkozó minőségirányítási rendszerrel kapcsolatos gyakorlatok; a talajfedés és a talajpusztítás mérséklésének elvei.
- (53) A Bizottságnak a talajegészség-értékelés eredményei alapján **7 és fél** [...] évvel az irányelv hatálybalépését követően tényeken alapuló értékelést kell végeznie, és adott esetben módosítania kell ezt az irányelvet. Az értékelés során különösen azt kell megvizsgálni, hogy szükség van-e konkrétabb követelmények meghatározására annak biztosítása érdekében, hogy 2050-re megtörténjen a [...] **leromlott** talajok regenerálása és a talajok egészséges állapotának megvalósítására vonatkozó célkitűzés elérése. Az értékelés során azt is fel kell mérni, hogy az egészséges talajok fogalm meghatározását hozzá kell-e igazítani a tudományos és műszaki fejlődéshez a talajvédelemmel kapcsolatos új tudományos bizonyítékokon vagy a valamely tagállamra jellemző, új környezeti vagy éghajlati körülményekből eredő problémán alapuló bizonyos deskriptorokra vagy kritériumokra vonatkozó rendelkezések beillesztésével. A jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodás (22) pontja értelmében az értékelésnek a hatékonyság, eredményesség, relevancia, koherencia és az uniós hozzáadott érték kritériumán kell alapulnia, és alapot kell nyújtania a lehetséges további intézkedések hatásvizsgálatához.

- (54) Valamennyi tagállam koordinált intézkedéseire van szükség azon elképzelés megvalósításához, hogy 2050-re minden talaj egészséges legyen, és Unió-szerte hosszú távon biztosíthatók legyenek a talajok által nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatások. A tagállamok egyéni intézkedései elégtelennek bizonyultak, mivel a talajromlás folytatódik, sőt **fokozódik** [...]. Mivel ezen irányelv céljait a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban az intézkedés terjedelme és hatásai miatt e célok jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az EUSZ 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az arányosságnak az említett cikkben foglalt elvével összhangban ezen irányelv nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.
- (55) A tagállamoknak és a Bizottságnak a magyarázó dokumentumokról szóló, 2011. szeptember 28-i együttes politikai nyilatkozatával⁵⁴ összhangban a tagállamok vállalták, hogy az átültető intézkedéseikről szóló értesítéshez indokolt esetben egy vagy több olyan dokumentumot mellékelnek, amely megmagyarázza az irányelv elemei és az azt átültető nemzeti jogi eszközök megfelelő részei közötti kapcsolatot. Ezen irányelv tekintetében a jogalkotó úgy ítéli meg, hogy ilyen dokumentumok átadása indokolt,

⁵⁴ HL C 369., 2011.12.17., 14. o.

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

I. fejezet

Általános rendelkezések

1. cikk

Célkitűzés és tárgy

- (1) Az irányelvnek az a célkitűzése, hogy [...] **Unió**-szerte szilárd és koherens talajmonitoring-keretet hozzon létre az összes talajra vonatkozóan, és folyamatosan javítsa a talajegészséget az Unióban, **egészséges állapotban tartsa a talajokat és kezelje a talajromlás minden aspektusát** annak érdekében, hogy 2050-re egészséges talajok álljanak rendelkezésre, [...] hogy azok egyszerre több ökoszisztéma-szolgáltatást tudjanak nyújtani elegendő léptékben ahhoz, hogy ki lehessen elégíteni a környezeti, társadalmi és gazdasági szükségleteket, meg lehessen előzni és enyhíteni lehessen az éghajlatváltozás és a biológiai sokféleség csökkenése által kiváltott hatásokat, fokozni lehessen a rezilienciát a természeti katasztrófákkal szemben és az élelmezésbiztonság tekintetében, és hogy a talajszennyezés olyan szintre csökkenjen, amely már nem tekinthető károsnak az emberi egészségre és a környezetre.
- (2) Ez az irányelv **keretet és intézkedéseket** állapít meg a következőkre vonatkozóan:
- a) a talajegészség monitoringja és értékelése;
 - b) fenntartható talajművelés;
 - c) a szennyezett területek **kezelése**.

2. cikk

Hatály

Ez az irányelv a tagállamok területén található valamennyi talajra alkalmazandó.

3. cikk

Fogalommeghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában:

1. „talaj”: a földkéreg ásványi részecskékből, szerves anyagokból, vízből, levegőből és élő szervezetekből álló legfelső rétege, amely az alapkőzet **vagy anyakőzet** és a földfelszín között helyezkedik el;
2. „ökoszisztéma” vagy „ökológiai rendszer”: a növény-, állat- és mikroorganizmus-közösségek és élettelen környezetük dinamikus együttese funkcionális egységként;
3. „ökoszisztéma-szolgáltatások”: az ökoszisztémák **közvetlen vagy** közvetett hozzájárulása azokhoz a gazdasági, társadalmi, kulturális és egyéb előnyökhöz, amelyekre az emberek az adott ökoszisztémák révén szert tesznek;
4. „talajegészség”: a talaj fizikai, kémiai és biológiai állapota, amely meghatározza, hogy mennyire képes létfontosságú élő rendszerként működni és ökoszisztéma-szolgáltatásokat nyújtani;
5. „fenntartható talajművelés”: olyan talajművelési gyakorlatok, amelyek fenntartják vagy javítják a talaj által nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatásokat anélkül, hogy veszélyeztetnék a **talaj** e szolgáltatásokat lehetővé tevő funkcióit, vagy **nagymértékben** károsak lennének a környezet egyéb tulajdonságaira;
6. „talajművelési gyakorlatok”: a talaj fizikai, kémiai vagy biológiai **tulajdonságait** [...] befolyásoló gyakorlatok;
7. „megművelt talajok”: olyan talajok, amelyeken talajművelési gyakorlatokat folytatnak;

8. „talajkerület”: egy tagállam területének az adott tagállam által ezen irányelvvel összhangban behatárolt része;
- 8a. „talajkerületi egység”: egy talajkerületen belüli térbelileg különálló terület, amely az adott talajkerületen belüli statisztikai homogenitás kritériumaként használt téradatok metszéspontjából ered;**
9. „talajegészség-értékelés”: a talaj egészségének értékelése talajdeszkriptorok mérése vagy becslése alapján;
- 9a. „talajdeszkriptor”: a talajegészség fizikai, kémiai vagy biológiai jellemzőit leíró paraméter;**
- 9b. „potenciálisan szennyezett terület”: olyan körülhatárolt terület, ahol releváns bizonyítékok alapján nagy valószínűséggel gyanítható a talaj vagy az alapkőzet vagy anyakőzet pontszerű emberi tevékenységek által okozott szennyezettsége;**
10. „szennyezett terület”: [...] olyan körülhatárolt terület, ahol megerősítést nyert **a talaj vagy az alapkőzet vagy anyakőzet pontszerű emberi tevékenységek által okozott szennyezettsége** [...];
- [...]
12. „földterület”: a Föld felszínének azon része, amelyet **rendszerint** nem borítanak víztestek;
13. „felszínborítás”: a Föld felszínének fizikai és biológiai borítása;

14. **„lefedetlen talaj”**: olyan talajterület, amely nem tartozik a lefedett talaj fogalommeghatározása alá [...];
15. **„talajfedés”**: a talaj teljesen vagy részben impermeábilis anyagból készült épületekkel, építményekkel és rétegekkel történő borítása [...];
16. **„lefedett talaj”**: olyan talajterület, amelyen talajfedésre került sor [...];
17. **„talajpusztulás”**: a talaj ideiglenes vagy hosszú távú elhordása [...];
- 17a. **„elpusztult talaj”**: olyan talajterület, ahol talajpusztulás következett be;
- 17b. **„talajfedés eltávolítása”**: lefedett talaj átalakítása lefedetlen talajjá;

18. „átváltó függvény”: olyan matematikai szabály, amely lehetővé teszi, hogy a referenciamódszertantól eltérő módszertannal végzett mérés értéke átváltható legyen a referenciamódszertannal végzett talajméréssel nyerhető értékre;
19. „érintett nyilvánosság”: a talajromlás által érintett vagy valószínűsíthetően érintett, illetve az ezen irányelv szerinti kötelezettségek végrehajtásával kapcsolatos döntéshozatali eljárásokban érdekelt nyilvánosság, ideértve a földtulajdonosokat és a földhasználókat, valamint az emberi egészség vagy a környezet védelmét előmozdító és a nemzeti jog szerinti követelményeknek megfelelő nem kormányzati szervezeteket;
20. „talajszennyezés”: valamely [...] anyag **olyan mértékű** jelenléte a talajban [...], amely káros lehet az emberi egészségre vagy a környezetre;
21. „szennyező anyag”: olyan anyag, amely a talaj, **illetve az alapkőzet vagy anyakőzet szennyeződését** okozhatja;
22. „**talaj**regenerálás”: olyan szándékos tevékenység, amelynek célja a leromlott állapotú talaj egészséges állapotúra való visszaállítása;
- 22a. „talaj-renaturalizáció”: elpusztult talajok helyreállítása vagy újjáépítése azzal a céllal, hogy helyreálljon a talaj ökoszisztéma-szolgáltatások nyújtására való képessége;**
23. „kockázat”: az emberi egészségre vagy a környezetre gyakorolt olyan káros hatások [...] **valószínűsége**, amelyek a talaj, **illetve az alapkőzet vagy anyakőzet szennyezettségének** való kitettségéből adódnak;
24. „talajvizsgálat”: olyan eljárás, **amely több és ismétlődő fázisban elvégezhető** a szennyező anyagok talajban, illetve **alapkőzetben vagy anyakőzetben** való jelenlétének és [...] **szintjének** értékelése céljából, **valamint adott esetben valamely szennyezett terület jellemzése és kiterjedésének meghatározása, továbbá adott esetben a szennyezett terület által az emberi egészségre vagy a környezetre jelentett területspecifikus kockázatok értékelése érdekében** [...];

[...]

26. „talajremediáció”: olyan [...] **intézkedések együttese**, amelyek csökkentik, izolálják vagy immobilizálják a talajban, **illetve az alapkőzetben vagy anyakőzetben** lévő szennyező anyagokat [...];
27. „kockázatcsökkentési intézkedések”: olyan intézkedések, amelyek célja a szennyezett területekből eredő, az emberi egészséget és a környezetet érintő kockázatok csökkentése a szennyezési forrás, a szennyezési útvonal és a receptor közötti kapcsolatnak a szennyezés jellemzőinek megváltoztatása nélküli módosításával vagy talajremediáció révén.

4. cikk

Talajkerületek és talajkerületi egységek

- (1) A tagállamok **igazgatási célokból** [...] létrehoznak a területükön **egy vagy több talajkerületet az 5. cikk szerint kijelölt egy vagy több illetékes hatóság felelőssége mellett.**
- [...]
- (2) A tagállamok a teljes területüket lefedő talajkerületi egységeket is létrehoznak **abból a célból, hogy az adott talajkerületi egységen belül monitorozni lehessen a talajegészséget és arról adott szintű bizonytalansággal jelentést lehessen tenni, [...] figyelembe véve [...]** az alábbiakat:
- a) **az e cikk első bekezdése alapján [...] létrehozott talajkerületek földrajzi kiterjedése⁵⁵;**
 - b) **az Európai Unió és a szomszédos országok talajrégióinak térképén⁵⁶ meghatározott talajtípus;**

⁵⁵ [...]

⁵⁶ ***Soil Regions of the European Union and Adjacent Countries 1:5,000,000* (Az Európai Unió és a szomszédos országok talajrégiói 1:5 000 000), 2005, megtekintve: 2024.3.7., <http://data.europa.eu/88u/dataset/ae71ffee-1ae9-4624-ae3f-f49513fe9dcb>**

- c) az (EU) 2018/841 európai parlamenti és tanácsi rendeletben⁵⁷ említett földhasználati kategóriák, kivéve a víztesteket [...];

[...] ⁵⁸ [...] ⁵⁹

[...]

A tagállamok részletesebb vagy naprakésszé tett egyenértékű adatokat is felhasználhatnak talajkerületi egységeik létrehozásához, amennyiben azok európai, nemzeti vagy szubnacionális szinten rendelkezésre állnak.

A tagállamok további téradatokat – például a 2281. sz. Alterra-jelentésben⁶⁰ leírt éghajlati, környezetvédelmi övezetet vagy vízgyűjtőket – is figyelembe vehetnek talajkerületi egységeik meghatározásához.

5. cikk

Illetékes hatóságok

A tagállamok kijelölik azokat az illetékes hatóságokat, amelyek megfelelő szinten felelősek az ebben az irányelvben megállapított feladatok végrehajtásáért.

[...]

⁵⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/841 rendelete (2018. május 30.) a földhasználatról, a földhasználat-változtatásról és az erdőgazdálkodásról kapcsolódó üvegházhatásúgáz-kibocsátásról és -elnyelésről a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai keretbe történő beillesztéséről, valamint az 525/2013/EU rendelet és az 529/2013/EU határozat módosításáról.

⁵⁸ [...]

⁵⁹ [...]

⁶⁰ M.J. Metzger, A.D. Shkaruba, R.H.G. Jongman és R.G.H. Bunce, *Descriptions of the European Environmental Zones and Strata* (Az európai környezetvédelmi övezetek és rétegek leírása), 2281. sz. Alterra-jelentés, ISSN 1566-7197.

II. fejezet

A talajegészség monitoringja és értékelése

6. cikk

A talajegészség, valamint [...] a talajfedés és a talajpusztulás monitoringkerete

- (1) A tagállamok a **talajdeszkriptorok, valamint a talajfedettségi és a talajpusztulási mutatók szempontjából megfelelő szinten** monitoringkeretet hoznak létre [...] annak biztosítása érdekében, hogy e cikkel, valamint az I. és a II. melléklettel összhangban sor kerüljön a talajegészség, **valamint a talajfedés és a talajpusztulás** rendszeres, **koherens** és pontos monitoringjára.

A tagállamok a legkülső régióik tekintetében – szükség esetén – kiigazíthatják monitoringkeretüket azok sajátosságainak figyelembevétele érdekében.

- (2) A tagállamok a talajegészséget **az adott talajkerület minden egyes talajkerületi egységében**, a **talajfedést és a talajpusztulást** pedig [...] minden egyes talajkerületben megfigyelik.
- (3) A monitoringkeretnek a következőkön kell alapulnia:
- a) a talajdeszkriptorok és [...] **az egészséges talajállapotra vonatkozó** kritériumok a 7. cikkben említettek szerint;
 - b) a 8. cikk (1[...]) bekezdésével összhangban meghatározandó talajmintavételi pontok;
 - c) **a 8. cikk (2) és (2a) bekezdésével összhangban a tagállamok és adott esetben a Bizottság által** elvégzendő talajmérések [...];
 - d) adott esetben az e cikk (5) bekezdésében említett távérzékelési adatok és termékek;
 - e) a [...] 7. cikk (1) bekezdésében említett talajfedettségi **és talajpusztulási** mutatók.

[...]

- (5) A Bizottság és az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA) felhasználja az (EU) 2021/696 rendelettel létrehozott uniós űrprogram Kopernikusz-komponense keretében rendelkezésre álló űralapú adatokat és termékeket a talajra vonatkozó távérzékelési termékeknek **a tagállamokkal együtt történő** megvizsgálása és fejlesztése érdekében, hogy

biztosítsa a tagállamok számára a talajfedettségi és talajpusztulási mutatókkal kapcsolatos, szükséges adatokat, valamint hogy támogassa a tagállamokat a releváns talajdeszkriptorok monitoringjában.

- (6) A Bizottság és az EEA a meglévő adatok alapján és az ezen irányelv hatálybalépésétől számított két éven belül létrehoz egy digitális talajegészségi adatportált, amely georeferenciával ellátott térbeli formátumban [...] hozzáférést biztosít legalább a következőkből származó, rendelkezésre álló, **a talajkerületi egység szintjén vagy részletesebb szinten összesített** talajegészségi adatokhoz:

- a) a 8. cikk (2) és **(2a)** bekezdése szerinti talajmérések;

[...]

- c) az e cikk (5) bekezdése szerinti releváns, talajra vonatkozó távérzékelési adatok és termékek.

Ezen adatok kezelésének és az azokhoz való hozzáférésnek a vonatkozó uniós jogszabályokkal összhangban kell történnie.

- (6a) A Bizottság és az EEA biztosítja, hogy a tagállamok korán, időben és hatékony módon lehetőséget kapjanak véleményük kifejtésére és az esetleges hibák korrekciójának kérésére, mielőtt a talajegészségi adatokat a (6) bekezdésben említett digitális talajegészségi adatportálon keresztül nyilvánosságra hoznák. Ez vonatkozik az ezen irányelv alapján létrehozott monitoringkereten alapuló minden egyéb jelentésre is.**
- (7) A (6) bekezdésben említett digitális talajegészségi adatportál az adott bekezdésben említett adatoktól eltérő, egyéb talajegészségi adatokhoz is hozzáférést biztosíthat, amennyiben ezeket az adatokat a Bizottság által a (8) bekezdés szerint megállapított formátumoknak vagy módszereknek megfelelően osztották meg vagy gyűjtötték.
- (7a) A (6) bekezdésben említett digitális talajegészségi adatportál nem biztosíthat hozzáférést azokhoz az adatokhoz és információkhoz, amelyek közzététele hátrányosan befolyásolná a közbiztonságot vagy a honvédelmet.**
- (8) A Bizottság végrehajtási jogi aktusokat fogad el az [...] **e cikkben** említett adatok megosztására vagy gyűjtésére, illetve ezen adatoknak a digitális talajegészségi adatportálba való integrálására szolgáló formátumok vagy módszerek megállapítása céljából. Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 21. cikkben említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

Talajdeszkriptorok, az egészséges talajállapotra vonatkozó kritériumok, valamint [...] talajfedettségi és talajpusztulási mutatók

- (1) A talajegészség monitoringja és értékelése során a tagállamok az I. melléklet **A., B. és C. részében** felsorolt [...] talajdeszkriptorokat alkalmazzák.

A **talajfedés és a talajpusztulás** [...] monitoringja során a tagállamok az I. melléklet [...] **D. részében felsorolt** [...] talajfedettségi és **talajpusztulási** mutatókat alkalmazzák.

- (2) A talaj egészségének értékelésekor a tagállamok az egészséges talajállapotra vonatkozó kritériumokat alkalmazzák. Az egészséges talajállapotra vonatkozó kritériumoknak a következőkből kell állniuk:

- a) az I. melléklet **A. és B. részében felsorolt, nem kötelező erejű fenntartható célértékek; és**
- b) **beavatkozási határértékek.**

[...]

- (3) A tagállamok [...] **meghatározzák** az I. melléklet B. részében említett, talajszennyezéssel kapcsolatos talajdeszkriptorhoz tartozó szerves szennyező anyagokat. **E célból a tagállamok figyelembe vehetik az (5a) bekezdésben említett indikatív megfigyelési listát.**

- (4) A tagállamok az I. melléklet B. részének harmadik oszlopában foglalt rendelkezésekkel összhangban meghatározzák az I. melléklet B. részében felsorolt talajdeszkriptorokra vonatkozó[...] **nem kötelező erejű fenntartható célértékeket.**
- (4a) A tagállamok az I. melléklet A. és B. részében felsorolt minden egyes talajdeszkriptorra vonatkozóan meghatároznak egy vagy több beavatkozási határértéket, amelyek tükrözik azokat a talajromlási szinteket, amelyek tekintetében ezen irányelv 9. cikkének (4) bekezdésével összhangban intézkedéseket kell hozni a talaj egészségének javítása érdekében.**
- A tagállamok a beavatkozási határértéket egy vagy több talajromlás tekintetében meghatározhatják az e talajromlásokra vonatkozó, nem kötelező erejű fenntartható célértékkel azonos szinten.**
- (5) A tagállamok meghatározhatnak további, az [...] I. mellékletben [...] **nem** felsorolt talajdeszkriptorokat, valamint [...] **talajfedettségi és talajpusztulási** mutatókat[...].
- (5a) A Bizottság (HL: kérjük, illesszék be a dátumot = 18 hónappal az irányelv hatálybalépését követően)-ig a tagállamokkal együttműködésben összeállítja azon talajszennyező anyagok indikatív megfigyelési listáját, amelyek jelentős potenciállal rendelkeznek a talajegészség, az emberi egészség vagy a környezet befolyásolására, és a legfrissebb tudományos ismereteknek megfelelően naprakészen tartja a jegyzéket. A tagállamok ennek megfelelően kiigazíthatják a talajszennyezésre vonatkozó deszkriptorukat.**
- (6) A tagállamok tájékoztatják a Bizottságot, ha e cikk (2)–(5) bekezdésével összhangban talajdeszkriptorokat, [...] **talajfedettségi és talajpusztulási** mutatókat, valamint [...] **az egészséges talajállapotra vonatkozó** kritériumokat határoznak meg vagy igazítanak ki.

Mérések és módszertanok

- (1) A tagállamok a II. melléklet A.1. részében foglalt módszertan alkalmazásával mintavételi pontokat határoznak meg.

A II. melléklet A.1. részében foglalt módszertan alkalmazása céljából a Bizottság a tagállamok rendelkezésére bocsátja a talajdeszkriptorok vonatkozó térképeit, az első kiindulási mintát és a korábbi európai talajfelmérések keretében használt mintavételi pontokhoz kapcsolódó releváns adatokat.

- (1a) A mintavételi pontok meghatározását követően és a mintavételes adatfelvételt megelőzően a tagállamok értesítik a Bizottságot minden, a helyszíni mintavétel és a talajelemzés tekintetében esetlegesen felmerülő támogatási szükségletéről, valamint a mintavételes adatfelvétellel kapcsolatos bármely egyéb szükségletéről.**

A Bizottság az érintett tagállamokkal koordinálva felméri a szükségleteket, és meghatározza a támogatás megfelelő szintjét.

A Bizottság általi támogatás esetén az érintett tagállam ennek megfelelően kiigazítja a mintavételes adatfelvételt, és a Bizottság és a tagállam illetékes hatósága közötti gyakorlati szervezésről írásbeli megállapodást kötnek. A helyszíni adatfelvétel támogatása esetén az érintett tagállam biztosítja, hogy a Bizottság helyszíni talajmintavételt végezhesen.

(2) A tagállamok és – a Bizottság általi támogatás esetén és az (1) bekezdés a) pontjának **harmadik albekezdésében említett írásbeli megállapodásnak megfelelően – a Bizottság** az (1) bekezdésben említett mintavételi pontokon talajmintákat véve talajméréseket végeznek, valamint **szükség szerint** adatokat gyűjtenek, dolgoznak fel és elemeznek a következők meghatározásához:

a) az I. mellékletben **felsorolt** [...] talajdeszkriptorok értékei;

b) adott esetben a további talajdeszkriptorok értékei;

[...]

A tagállamok mentesülnek az alól, hogy lefedett és elpusztult talajokból talajmintát vegyenek.

A szikesedéssel, mint a talajromlásnak az I. melléklet A. részében felsorolt aspektusával kapcsolatban a tagállamok kizárhatják a szikesedés kockázatának nem kitett területeket az elektromos vezetőképesség méréséből, és erről tájékoztatják a Bizottságot.

A helyszíni talajmintavételt a II. melléklet A.2. részében meghatározott, a helyszíni mintavételes adatfelvétel módszertanára vonatkozó minimumkritériumoknak megfelelően kell elvégezni.

(2a) **Azzal a feltétellel, hogy az adatokat ugyanabban az időszakban gyűjtötték, mint a mintavételes adatfelvétel, és az a II. melléklet A.2. és B. részében említett módszertanoknak megfelelően történt, a tagállamok által a (2) bekezdésben említettek szerint elvégzendő talajmérések adott esetben állhatnak:**

i. **a tagállamok által a meglévő nemzeti vagy szubnacionális talajmonitoring hálózatokkal és adatfelvételekkel összhangban végzett mérésekből;**

- ii. a tagállamok által az uniós jogszabályok és a nemzetközi jog értelmében végzett mérésekből;
- iii. magánszektorbeli szereplők, kutatószervezetek és egyéb felek által végzett mérésekből, amennyiben rendelkezésre állnak.

A (4) bekezdéssel összhangban elvégzendő első talajmérési ciklus esetében az e bekezdés első albekezdésében említett időszak ... (Kiadóhivatal: kérjük, illesszék be az irányelv hatálybalépésének időpontját egy évvel megelőző dátumot)-án/-én kezdődik.

(2b) A tagállamok adatokat gyűjtenek, dolgoznak fel és elemeznek az I. melléklet D. részében felsorolt talajfedettségi és talajpusztulási mutatók értékeinek meghatározása érdekében.

(3) A tagállamok az alábbiakat alkalmazzák:

- a) a talajdeszkriptorok értékeinek meghatározására vagy becslésére szolgáló, a II. melléklet B. részében foglalt módszertanok;
- b) a [...]talajfedettségi és talajpusztulási mutatók értékeinek meghatározására szolgáló, a II. melléklet C. részében foglalt módszertani minimumkritériumok;
- c) a Bizottság által a (6) bekezdéssel összhangban megállapított követelmények.

A tagállamok az első albekezdés a) és b) pontjában felsoroltaktól eltérő módszertanokat is alkalmazhatnak, feltéve, hogy sor került a II. melléklet B. részének negyedik oszlopában előírt, validált átváltó függvények rendelkezésre bocsátására.

(3a) A tagállamok biztosítják, hogy a talajméréseket végző laboratóriumok vagy a laboratóriumok által szerződtetett felek az EN ISO/IEC-17025 szabványnak vagy más, azzal egyenértékű, uniós vagy nemzetközi szinten elfogadott szabványoknak megfelelő, minőségirányítási rendszerre vonatkozó gyakorlatokat alkalmazzanak, és hozzáférjenek megfelelő képzettséggel rendelkező és megfelelő képzésben részesült személyzethez, valamint az ilyen talajmérések elvégzéséhez szükséges infrastruktúrához, berendezésekhez és termékekhez.

A minőségirányítási rendszerre vonatkozó gyakorlatoknak való megfelelés értékelésekor a tagállamok elegendőnek tekinthetnek egy, a talajdeszkriptorok értékeinek meghatározására szolgáló, a II. melléklet B. részében foglalt módszertanok egyikére szóló akkreditációt.

A tagállamok biztosítják, hogy a talajméréseket végző laboratóriumok vagy a laboratóriumok által szerződtetett felek az alábbiak révén igazolják a releváns mérendő értékek elemzésével kapcsolatos kompetenciáikat:

- a) részvétel olyan jártassági vizsgálati programokban, amelyek a talajmonitoring programok szempontjából reprezentatív koncentrációszinteken foglalkoznak az elemzési módszerekkel, amennyiben ilyenek rendelkezésre állnak;**
- b) olyan referenciaanyagok elemzése, amelyek reprezentatívak a megfelelő koncentrációszinteket tartalmazó összegyűjtött minták tekintetében, amennyiben ilyenek rendelkezésre állnak.**

Amennyiben a Bizottság e cikkel összhangban talajméréseket végez, ezt a bekezdést alkalmazni kell a Bizottságra.

(4) A tagállamok és – a Bizottság általi támogatás esetén – a Bizottság biztosítják, hogy az első talajmérések elvégzésére legkésőbb ...*(Kiadóhivatal: kérjük, illesszék be az irányelv hatálybalépését [...] 5 évvel követő időpontot)*-ig sor kerüljön.

- (5) A tagállamok biztosítják, hogy **egy mintavételi kampány keretében vagy a megadott időszakban egy folyamatos mintavételi program részeként [...] [...] 6 évente új talajméréseket végezzenek.**

Az első albekezdéstől eltérve a tagállamok – egy új mintavételi kampány előtt – dönthetnek úgy, hogy területük egy részén vagy egészén nem végeznek új talajméréseket valamely talajdeszkriptorra vonatkozóan, amennyiben a 6., 7. és 8. cikk alapján korábban gyűjtött adatok, valamint tudományos bizonyítékok – többek között prediktív talajmodellek – felhasználása alapján észszerűen és indokoltan feltételezhető, hogy az ilyen talajdeszkriptor értéke a legutóbbi ciklus óta nem változott jelentősen. A tagállamok indokolatlan késedelem nélkül értesítik a Bizottságot minden ilyen döntésről.

- (5a)** A tagállamok biztosítják, hogy a [...] talajfedettségi és talajpusztulási mutatók értékét **legalább 3 évente aktualizálják a rendelkezésre álló információk alapján.**
- (6) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 20. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el a II. melléklet **B. részének** módosítására vonatkozóan annak érdekében, hogy az ott említett referencia-módszertanokat hozzáigazítsa a tudományos és műszaki fejlődéshez, különösen azokban az esetekben, amikor a talajdeszkriptorok értékei a 6. cikk (5) bekezdésében említett távérzékelési **termékekkel** meghatározhatók.

9. cikk

A talajegészség értékelése

- (1) A tagállamok a 6., 7. és 8. cikkben említett monitoring keretében gyűjtött adatok alapján az I. melléklet A. és B. részében [...] **felsorolt** talajdeszkriptorok mindegyikére vonatkozóan értékelik a talajegészséget valamennyi talajkerületükben **és a kapcsolódó talajkerületi egységeikben.**

[...]

A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a talajegészség-értékeléseket legalább [...] **6** [...] évente [...] elvégezzék, és hogy az első talajegészség-értékelésre ... *(Kiadóhivatal: kérjük, illesszék be az irányelv hatálybalépésének időpontját [...] **6** évvel követő időpontot)-ig* sor kerüljön.

[...]

- (2) **A talajegészséget a talajromlás minden egyes szempontja tekintetében a 7. cikk (2), (4) és (4a) bekezdésével összhangban meghatározott, az egészséges talajállapotra vonatkozó kapcsolódó kritériumra vonatkozó nem kötelező erejű fenntartható célérték és beavatkozási határérték alkalmazásával kell értékelni.**
- (3) A tagállamok elemzik az I. melléklet C. részében felsorolt talajdeszkriptorokra vonatkozó értékeket [...] **annak** – a releváns adatok és a rendelkezésre álló tudományos ismeretek figyelembevételével történő – **megállapítása céljából**, hogy az ökoszisztéma-szolgáltatásokban bekövetkezett-e kritikus veszteség.
- A tagállamok elemzik az I. melléklet D. részében felsorolt [...] talajfedettségi és **talajpusztulási** mutatók értékeit [...] **abból a célból, hogy** értékeljék azoknak az ökoszisztéma-szolgáltatások elvesztésére, valamint az (EU) 2018/841 rendeletben meghatározott célkitűzésekre és célokra gyakorolt hatásait.
- (3a) **A tagállamok az I. melléklet A., B. és C. részében felsorolt minden egyes talajdeszkriptor tekintetében azonosíthatnak javulásokat.**

- (4) A talajegészség e cikkel összhangban elvégzett értékelései alapján az **5. cikkben említett** illetékes hatóságoknak – adott esetben a helyi, regionális és nemzeti hatóságokkal együttműködve – minden egyes talajkerületben azonosítaniuk kell azokat a területeket, **ahol az egészséges talajállapotról vonatkozó egyedi kritériumok nem teljesülnek és ahol intézkedéseket kell hozni a talaj egészségének javítása érdekében [...]**, és a 19. cikknek megfelelően tájékoztatniuk kell – **összesített szinten** – a nyilvánosságot.

Emellett a talajegészség javításához való hozzájárulás érdekében az 5. cikkben említett illetékes hatóságoknak – adott esetben a helyi, regionális és nemzeti hatóságokkal együttműködve – minden talajkerületben azonosítaniuk kell azokat a lefedett és elpusztult talajú területeket, amelyek esetében nagy valószínűséggel javítható a talaj egészsége a talajfedés eltávolítása és renaturalizáció révén. A lefedett és elpusztult talajú területek ezen potenciálját a műszaki megvalósíthatóság, a költséghatékonyság és a talajegészség-javulás elérhető szintje alapján kell értékelni.

[...]

- (6) **A 19. cikk szerinti kötelezettségek mellett** a tagállamok közlik az érintett földtulajdonosokkal és gazdálkodókkal – azok kérésére – a 6–9. cikkben említett talajegészségi adatokat és értékeléseket, különösen a 10. cikk (2[...]) bekezdésében említett tanácsok kidolgozásának támogatása céljából.

III. fejezet

Fenntartható talajművelés

10. cikk

Fenntartható talajművelés

- (1) A tagállamok ...-tól/-től (*Kiadóhivatal: kérjük, illesszék be az irányelv hatálybalépésének időpontját [...] 5 évvel követő dátumot*) – figyelembe véve a talaj típusát, felhasználását és állapotát, **valamint a földrajzi és az éghajlati viszonyokat** – meghozzák legalább a következő intézkedéseket:
- a) a III. mellékletben felsorolt fenntartható talajművelési **vezérelveket** [...] **figyelembe vevő** fenntartható talajművelési gyakorlatok meghatározása, amelyeket fokozatosan kell alkalmazni valamennyi megművelt talajon, valamint – a 9. cikkkel összhangban elvégzett talajértékelések eredményei alapján – a tagállamokban [...] fokozatosan alkalmazandó regenerálási gyakorlatok meghatározása;
 - b) a talajegészséget kedvezőtlenül befolyásoló, a talajkezelők által kerülendő talajművelési gyakorlatok és egyéb gyakorlatok meghatározása.

Az e bekezdésben említett gyakorlatok [...] meghatározásakor a tagállamok figyelembe veszik a IV. mellékletben felsorolt programokat, terveket, célokat és intézkedéseket, valamint a legfrissebb tudományos ismereteket, beleértve a Horizont Európa „Európai talajmegállapodás” elnevezésű küldetéséből származó eredményeket.

A tagállamok azonosítják a IV. mellékletben meghatározott programokkal, tervekkel és intézkedésekkel fennálló szinergiákat. A IV. mellékletben meghatározott programok, tervek és intézkedések kidolgozásakor figyelembe kell venni a talajegészség-monitoring adatokat, a talajegészség-értékelések eredményeit, a 9. cikkben említett elemzést és a fenntartható talajművelési [...] **gyakorlatokat**.

A tagállamok biztosítják, hogy az első albekezdésben említett gyakorlatok kidolgozásának folyamata nyitott, inkluzív és hatékony legyen, valamint hogy az érintett nyilvánosság, különösen a földtulajdonosok és gazdálkodók be legyenek vonva a folyamatokba, és korai szakaszban tényleges lehetőséget kapjanak az ilyen gyakorlatok kidolgozásában való részvételre.

- (2) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a talajműveléssel foglalkozók, a földtulajdonosok és az érintett hatóságok könnyen hozzáférjenek a fenntartható talajműveléssel kapcsolatos pártatlan és független tanácsadáshoz, a képzési tevékenységekhez és a kapacitásépítéshez.

A tagállamok a következő intézkedéseket is meghozzák:

- a) a fenntartható talajművelés közép- és hosszú távú, többszörös előnyeinek tudatosítása, valamint a talaj fenntartható művelésének szükségessége;
- b) a holisztikus talajművelési koncepciók kutatásának és végrehajtásának előmozdítása;
- c) a rendelkezésre álló finanszírozási eszközök és tevékenységek rendszeresen aktualizált feltérképezésének elérhetővé tétele a fenntartható talajművelés megvalósításának támogatása érdekében.

- (3) A tagállamok rendszeresen értékelik az e cikkel összhangban meghozott intézkedések hatékonyságát, és adott esetben felülvizsgálják és átdolgozzák ezeket az intézkedéseket, figyelembe véve a 6–9. cikkben említett talajegészség-monitoringot és -értékeléseket.

[...]

A területkivonás mérséklésének elvei

A tagállamok területrendezéssel kapcsolatos autonómiájának sérelme nélkül, a tagállamok biztosítják, hogy a területkivonás részeként újabb területekre kiterjedő talajfedés és talajpusztítás esetén – [...] a tagállamon belüli megfelelő területi szinten – [...] sor kerüljön a következő elvek figyelembevételére:

- a) a [...] lehetséges mértékben kerülni vagy csökkenteni kell a talaj azon kapacitásának elvesztését, hogy többféle ökoszisztéma-szolgáltatást nyújtson – beleértve az élelmiszer-termelést is –, mégpedig az alábbiak révén:
 - i. a [...] talajfedés és a talajpusztítás által érintett talaj területének lehető legnagyobb mértékű csökkentése [...], különösen a lefedett talajok – például meglévő épületek – újrafelhasználására és rendeltetésmódosítására való ösztönzés útján;
 - ii. olyan területek kiválasztása, ahol az ökoszisztéma-szolgáltatások elvesztése minimális [...] lenne, különösen az olyan, súlyosan degradálódott talajokon, mint a barnamezők; valamint
 - iii. a [...] talajfedés és a talajpusztítás oly módon történő végzése, hogy minimálissá váljon a talajra gyakorolt negatív hatás, különösen a környező talajok védelme, illetve a talajfedés minél visszafordíthatóbb jellegére való törekvés révén;
- b) [...] **törekedni kell** a többféle ökoszisztéma-szolgáltatás nyújtására irányuló talajkapacitás elvesztésének [...] **észszerű mértékű ellensúlyozására, többek között a szolgáltatások renaturalizáció révén történő visszaállításával, ösztönözve a lefedett talajok talajfedésének eltávolítását és az elpusztult talajok újjáépítését.**

IV. fejezet

A szennyezett területek kezelése

12. cikk

Kockázatalapú és lépcsőzetes megközelítés

- (1) A tagállamok **biztosítják** [...] azon kockázatok **azonosítását, kezelését** és elfogadható szinten tartását [...], amelyeket a potenciálisan szennyezett területek és a szennyezett területek jelentenek az emberi egészségre és a környezetre nézve, figyelembe véve a talajszennyezés és a 15. cikk [...] (4) bekezdése alapján hozott kockázatcsökkentési intézkedések környezeti, társadalmi és gazdasági hatásait. **A kockázatok értékelése történhet a (2) bekezdésben említett egyes lépések során, a földhasználat figyelembevételével.**

A tagállamok a felelősség tekintetében rangsort állapítanak meg [...] annak meghatározása céljából, hogy a (2) bekezdés b) és c) pontjának területspecifikus végrehajtásáért mely fél vagy felek felelősek.

- (2) A tagállamok ...-ig (Kiadóhivatal: kérjük, illesszék be az irányelv hatálybalépésének időpontját 4 évvel követő dátumot) kockázatalapú **és lépcsőzetes** megközelítést alakítanak ki a következők tekintetében:
- a) a potenciálisan szennyezett területek azonosítása a 13. cikkel összhangban;
 - b) a potenciálisan szennyezett területek vizsgálata a 14. cikkel összhangban;
 - c) a szennyezett területek **terület-specifikus értékelése és kezelése** a 15. cikkel összhangban.
- (3) A (2) bekezdésben megállapított követelmény nem érinti az uniós vagy nemzeti jogszabályokból eredő szigorúbb követelményeket.
- (4) Az érintett nyilvánosság számára korai szakaszban tényleges lehetőséget kell biztosítani a következőkre:

- a) [...] észrevételek tétele az e cikkben megállapított kockázatalapú és lépcsőzetes megközelítés kialakításáról és konkrét alkalmazásáról;
- b) tájékoztatás nyújtása a potenciálisan szennyezett területek 13. cikkel összhangban történő azonosításáról és a potenciálisan szennyezett területek 14. cikkel összhangban történő vizsgálatáról [...];
- c) [...] **tájékoztatás nyújtása** a szennyezett és potenciálisan szennyezett területek nyilvántartásában [...] a 16. cikknek megfelelően szereplő információk helyesbítése **tekintetében.**

13. cikk

A potenciálisan szennyezett területek azonosítása

- (1) A tagállamok szisztematikusan [...] azonosítják a [...] potenciálisan szennyezett területeket.
- (2) **A potenciálisan szennyezett területek azonosítása céljából a tagállamok összeállítják a potenciálisan szennyező tevékenységek listáját. E tevékenységek tudományos bizonyítékok alapján tovább osztályozhatók, illetve fontossági sorrendbe állíthatók annak alapján, hogy mennyire relevánsak a talajszennyezés okozása szempontjából.** A potenciálisan szennyezett területek azonosításakor a tagállamok **adott esetben figyelembe veszik** a következő kritériumokat:
 - a) aktív vagy inaktív, potenciálisan szennyező [...] tevékenység végzése;
 - b) a 2010/75/EU irányelv I. mellékletében említett tevékenységek végzése;

- c) a 2012/18/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvben⁶¹ említett létesítmény működtetése;
- d) a 2004/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁶² III. mellékletében említett tevékenység végzése;
- e) potenciálisan szennyező baleset, szerencsétlenség, katasztrófa, váratlan esemény vagy kiömlés előfordulása;

[...]

- f) [...] a 6., 7. és 8. cikkkel összhangban elvégzett talajegészség-monitoringból származó **releváns** információk.

[...]

- (3) A tagállamok biztosítják, hogy **az [...] ezen irányelv hatálybalépésének időpontja előtt meglévő** potenciálisan szennyezett területeket [...] *(Kiadóhivatal: kérjük, illesszék be az irányelv hatálybalépésének időpontját [...] 10 évvel követő dátumot)-ig azonosítsák és megfelelően bejegyezzék a 16. cikkben említett nyilvántartásba [...].*

⁶¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/18/EU irányelve (2012. július 4.) a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyének kezeléséről, valamint a 96/82/EK tanácsi irányelv módosításáról és későbbi hatályon kívül helyezéséről (HL L 197., 2012.7.24., 1. o.).

⁶² Az Európai Parlament és a Tanács 2004/35/EK irányelve (2004. április 21.) a környezeti károk megelőzése és felszámolása tekintetében a környezeti felelősségről (HL L 143., 2004.4.30., 56. o.).

14. cikk

A potenciálisan szennyezett területek vizsgálata

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy [...] – e cikk (2) bekezdésével, valamint a 12. cikkben említett kockázatalapú és lépcsőzetes megközelítéssel összhangban – a 13. cikk alapján azonosított [...] potenciálisan szennyezett területeket talajvizsgálatnak vessék alá.
- (2) A tagállamok megállapítják a talajvizsgálatok [...] időkeretére, tartalmára, formájára és rangsorolására vonatkozó szabályokat. [...]

A tagállamok talajvizsgálatnak tekinthetik a 2010/75/EU irányelvvel összhangban végrehajtott alapállapot-jelentéseket és monitoring intézkedéseket, **valamint egyéb vizsgálatokat, amennyiben azok teljesítik ezen irányelv követelményeit [...]**.

- (3) A tagállamok azokat a konkrét eseményeket is meghatározzák, amelyek [...] a (2) bekezdésben említett időkereten belül vizsgálat elvégzését teszik szükségessé.

15. cikk

A szennyezett területek területspecifikus kockázatértékelése és kezelése

- (1) A tagállamok megállapítják a szennyezett területek területspecifikus kockázatainak [...] **értékelésére** szolgáló konkrét módszertant. E módszertan alapulhat a VI. mellékletben felsorolt területspecifikus kockázatértékelés **indikatív** szakaszain és [...] **elvein**.

- (2) A tagállamok a meglévő tudományos ismeretek, az elővigyázatosság elve, a helyi sajátosságok, valamint az aktuális és [...] **tervezett** földhasználat figyelembevételével meghatározzák, hogy a szennyezett területek kapcsán mi minősül elfogadhatatlan kockázatnak az emberi egészségre és a környezetre nézve.
- (3) A [...] **tagállamok** minden egyes, a 14. cikk alapján vagy más módon [...] **megállapított** szennyezett terület esetében [...] **biztosítják, hogy** az aktuális és a tervezett földhasználat tekintetében **sor kerüljön** területspecifikus vizsgálatra annak megállapítása céljából, hogy a szennyezett terület elfogadhatatlan kockázatot jelent-e az emberi egészségre vagy a környezetre. **Ha a 14. cikk alapján gyűjtött információ elegendő annak megállapításához, hogy a talajszennyezés nem jelent elfogadhatatlan kockázatot az emberi egészségre vagy a környezetre, illetve annak megállapításához, hogy talajremediáció szükséges, akkor a területspecifikus kockázatértékelést nem kell elvégezni.**
- (4) A (3) bekezdésben említett értékelés eredménye alapján a [...] **tagállamok** [...] **biztosítják** a megfelelő intézkedések [...] **meghozatalát és végrehajtását** annak érdekében, hogy a kockázatokat **megfelelő időtartamon belül** az emberi egészség és a környezet szempontjából elfogadható szintre hozzák (a továbbiakban: kockázatsökkentési intézkedések).
- (5) A kockázatsökkentési intézkedések az V. mellékletben említett intézkedésekből állhatnak. A megfelelő kockázatsökkentési intézkedésekről való döntés során [...] **figyelembe kell venni** a rendelkezésre álló kockázatsökkentési intézkedések költségeit, előnyeit, hatékonyságát, tartósságát, **fenntarthatóságát, a talajegészséget javító hatását** és műszaki megvalósíthatóságát.
- (6) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 20. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el abból a célból, hogy módosítsa az V. és a VI. mellékletet a kockázatsökkentési intézkedések listájának és a területspecifikus kockázatértékelésre vonatkozó **elveknek** a tudományos és műszaki fejlődéshez való hozzáigazítása érdekében.

Nyilvántartás

- (1) A tagállamok a (2) bekezdésnek megfelelően ...-ig *(Kiadóhivatal: kérjük, illesszék be az irányelv hatálybalépését 4 évvel követő dátumot)* összeállítják **az e fejezettel összhangban megállapított** szennyezett és potenciálisan szennyezett területek nyilvántartását.
- (2) A nyilvántartásnak a VII. mellékletben szereplő információkat kell tartalmaznia, **azon információk kivételével, amelyek közzététele hátrányosan befolyásolná a közbiztonságot vagy a honvédelmet.**
- (3) A nyilvántartást **a tagállamok kezelik, illetve felügyelik, [...] valamint biztosítják annak rendszeres [...] felülvizsgálatát** és naprakésszé [...] **tételét.**
- (4) A tagállamok – **a 19. cikkkel összhangban** – közzéteszik az (1) és a (2) bekezdésben említett nyilvántartást és információkat. Az illetékes hatóság bármely információ közzétételét megtagadhatja vagy korlátozhatja, amennyiben a 2003/4/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁶³ 4. cikkében meghatározott feltételek teljesülnek.

A nyilvántartást egy online, georeferenciával ellátott téradatbázis **formájában** kell hozzáférhetővé tenni.

[...]

⁶³ Az Európai Parlament és a Tanács 2003/4/EK irányelve (2003. január 28.) a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről és a 90/313/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 41., 2003.2.14., 26. o.).

V. fejezet

Finanszírozás, a nyilvánosság tájékoztatása és a tagállamok általi jelentéstétel

17. cikk

Uniós finanszírozás

Tekintettel a talajmonitoring létrehozásának, [...] a fenntartható talajművelésnek és a talajregenerálásnak, **valamint a szennyezett területek kezelésének tulajdonított kiemelt jellegre**, ezen irányelv végrehajtását [...] uniós pénzügyi programokkal kell támogatni, összhangban azok alkalmazandó szabályaival és feltételeivel.

18. cikk

A tagállamok általi jelentéstétel

- (1) A tagállamok [...] **6** évente elektronikus úton jelentik a Bizottságnak és az EEA-nak a következő adatokat és információkat:
- a) a 6–9. cikkkel összhangban elvégzett talajegészség-monitoring és -értékelések adatai és eredményei;
 - b) a talajegészségre vonatkozó trendelemzés az I. melléklet A., B. és C. részében felsorolt deskriptorok, valamint az I. melléklet D. részében felsorolt [...] talajfedettségi és **talajpusztulási** mutatók tekintetében, a 9. cikkkel összhangban;
 - c) az alábbiakkal kapcsolatos előrehaladás összefoglalása:
 - i. a fenntartható talajművelés elveinek érvényesítése a 10. cikkkel összhangban;

- ii. **a potenciálisan szennyezett területek [...] azonosítása [...] és vizsgálata, a [...] szennyezett területek kezelése, valamint a potenciálisan szennyezett és a szennyezett területek nyilvántartásba vétele, a 12–16. cikkkel összhangban;**

[...]

Az első jelentéseket ...-ig (*Kiadóhivatal: kérjük, illesszék be az irányelv hatálybalépésének időpontját [...] 6 évvel és 6 hónappal követő dátumot*) kell benyújtani.

- (2) [...] **A tagállamok és a Bizottság – az EEA támogatásával – biztosítják az (1) bekezdésben említett információk és adatok tényleges, a statisztikai adatok bizalmas kezelését tiszteletben tartó cseréjét. A tagállamok azt is biztosítják, hogy a Bizottság és az EEA időben és ténylegesen hozzáférhessenek a 16. cikkben említett nyilvántartásban szereplő adatokhoz és információkhoz.**
- (2a) **Az (1) és a (2) bekezdéstől eltérve, ha bizonyos adatok és információk közzététele hátrányosan befolyásolná a közbiztonságot vagy a honvédelmet, a tagállamok dönthetnek úgy, hogy az ilyen adatokat és információkat nem jelentik, nem cserélik ki, illetve nem biztosítják az azokhoz való hozzáférést.**
- (3) A tagállamok online hozzáférést biztosítanak a Bizottság számára a következőkhöz:
- a) a 4. cikkben említett talajkerületek és **talajkerületi egységek** naprakész listája és tér[...]**beli kiterjedése** ...-ig (*Kiadóhivatal: kérjük, illesszék be az irányelv hatálybalépésének időpontját [...] 3 évvel és 3 hónappal követő dátumot*);
- b) az 5. cikkben említett illetékes hatóságok naprakész listája ...-ig (*Kiadóhivatal: kérjük, illesszék be az irányelv hatálybalépésének időpontját [...] 3 évvel és 3 hónappal követő dátumot*);

- c) a 10. cikkben említett intézkedések és fenntartható talajművelési gyakorlatok ...-ig (Kiadóhivatal: kérjük, illesszék be az irányelv hatálybalépésének időpontját [...] 5 évvel és 3 hónappal követő dátumot).
- (4) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy végrehajtási jogi aktusokat fogadjon el az e cikk (1) bekezdésében említett információk benyújtásának formátumára és módozataira vonatkozóan. Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 21. cikkben említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

19. cikk

A nyilvánosság tájékoztatása

- (1) A tagállamok **összesített adatok formájában** a nyilvánosság **számára elérhetővé teszik** az ezen irányelv 8. cikke alapján végzett monitoring és a 9. cikk szerint elvégzett értékelések **során generált [...] eredményeket [...], valamint az ezen irányelv 16. cikke szerinti nyilvántartást. [...]**⁶⁴

⁶⁴ [...]

(2) A Bizottság gondoskodik arról, hogy **a nyilvánosság hozzáféréssel rendelkezzen a** 6. cikkben említett digitális talajegészségi adatportál[...]**hoz.** [...] ⁶⁵ ⁶⁶

[...] ⁶⁷

(4) Az ezen irányelvben előírt információk közzététele megtagadható vagy korlátozható, amennyiben a 2003/4/EK irányelv 4. cikkében megállapított feltételek teljesülnek.

(4a) Amennyiben a Bizottság vagy a tagállamok európai statisztikák készítése céljából bizalmas adatokat használnak, a 223/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben foglalt szabályokkal és intézkedésekkel összhangban gondoskodnak az ilyen adatok védelméről. Bizalmas adatok nyilvánosságra hozatala előtt a Bizottság vagy az EEA kéri annak a hatóságnak a kifejezett engedélyét, amely az adatokat gyűjtötte.

⁶⁵ [...]

⁶⁶ [...]

⁶⁷ [...]

VI. fejezet

Felhatalmazás és bizottsági eljárás

20. cikk

A felhatalmazás gyakorlása

- (1) A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozóan a Bizottság részére adott felhatalmazás feltételeit ez a cikk határozza meg.
- (2) A Bizottságnak a 8. cikk **(6)** bekezdésében [...] és a 15. cikk **(6)** bekezdésében [...] említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadására vonatkozó felhatalmazása határozatlan időre szól ezen irányelv hatálybalépésének időpontjától kezdődő hatállyal.
- (3) Az Európai Parlament vagy a Tanács bármikor visszavonhatja a 8. cikk **(6)** bekezdésében [...] és a 15. cikk **(6)** bekezdésében [...] említett felhatalmazást. A visszavonásról szóló határozat megszünteti az abban meghatározott felhatalmazást. A határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon, vagy a benne megjelölt későbbi időpontban lép hatályba. A határozat nem érinti a már hatályban lévő felhatalmazáson alapuló jogi aktusok érvényességét.
- (4) A felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadása előtt a Bizottság a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban megállapított elvekkel összhangban konzultál az egyes tagállamok által kijelölt szakértőkkel.
- (5) A Bizottság a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását követően haladéktalanul és egyidejűleg értesíti arról az Európai Parlamentet és a Tanácsot.

- (6) A 8. cikk **(6) bekezdésének** és [...] a 15. cikk **(6) bekezdésének** [...] alapján elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak akkor lép hatályba, ha az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő két hónapon belül sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem emelt ellene kifogást, illetve ha az említett időtartam lejártát megelőzően mind az Európai Parlament, mind a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni. Az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére ez az időtartam két hónappal meghosszabbodik.

21. cikk

A bizottság

- (1) A Bizottságot egy bizottság segíti. Ez a bizottság a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottságnak minősül.
- (2) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikkét kell alkalmazni.

VII. fejezet

Záró rendelkezések

22. cikk

Az igazságszolgáltatáshoz való jog

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy az **érintett** nyilvánosság [...] tagjai – **a nemzeti jogrendszerükkel összhangban** – bíróság vagy **egyéb**, jogszabály által létrehozott független és pártatlan testület előtt felülvizsgálati eljárás lefolytatását kérhessék annak érdekében, hogy megtámadják a talajegészség értékelésének, az ezen irányelv alapján hozott intézkedéseknek, valamint az illetékes hatóságok bármilyen mulasztásának anyagi vagy eljárási jogszerűségét, **ha a következő feltételek egyike teljesül:**
- a) az említett személyek **kellő mértékben érdekeltek;**
 - b) az említett személyek **jogsérelemre hivatkoznak, amennyiben a tagállam közigazgatási eljárásjoga ezt előfeltételként írja elő.**
- [...]
- (2) A felülvizsgálati eljárásban való részvétel **nem függhet attól, hogy a nyilvánosság érintett tagja milyen szerepet töltött be az ezen irányelv szerinti döntéshozatali eljárások részvételi szakaszában.**
- (3) A felülvizsgálati eljárásnak [...] tisztességesnek, méltányosnak és gyorsnak kell lennie, és [...] nem lehet mértéktelenül drága, továbbá megfelelő és hatékony **jogorvoslati mechanizmusokat**[...] kell biztosítani, ideértve **adott esetben** a jogsértés megszüntetésére irányuló jogorvoslatot [...] is.

[...]

[...]

23a. cikk

A Bizottság általi támogatás

- (1) **A Bizottság biztosítja a tagállamok számára az ezen irányelv szerinti kötelezettségeik teljesítésének lehetővé tételéhez szükséges támogatást, segítségnyújtást és kapacitásépítést. A Bizottság a tagállamokkal együttműködve különösen olyan dokumentumokat és tudományos eszközöket bocsát ki, amelyeket a tagállamok felhasználhatnak abból a célból, hogy segítsék őket az alábbiakban:**
- a) egy monitoringkeret létrehozása a 6. cikk szerint és mintavételi pontjainak meghatározása a 8. cikk (1) és (1a) bekezdése, valamint a II. melléklet A.1. része alapján;**
 - b) a talajdeszkriptorok fenntartható célértékeinek és beavatkozási határértékeinek meghatározása a 7. cikk (2) bekezdése, valamint az I. melléklet A., B. és C. része alapján;**
 - c) a 7. cikk (3) bekezdése és az I. melléklet B. része szerinti, a monitorozandó szerves szennyező anyagokat tartalmazó listájuk meghatározása, amihez figyelembe vehetik a talajszennyező anyagoknak a Bizottság által a 7. cikk (5a) bekezdése alapján összeállítandó indikatív megfigyelési listáját;**
 - d) a szikesedés kockázatának ki nem tett azon területek értékelése, amelyek a 8. cikk (2) bekezdése és az I. melléklet A. része alapján kizárhatók az elektromos vezetőképesség méréséből;**
 - e) a talajdeszkriptorokkal kapcsolatos helyszíni mintavétel a 8. cikk (2) bekezdése és a II. melléklet A.2. része alapján;**

- f) a talajfedettségi és talajpusztulási mutatók értékeinek meghatározása a 8. cikk (2b) bekezdése és a II. melléklet C. része alapján;
- g) a talajdeszkriptorok értékeinek meghatározása vagy az azokra vonatkozó becslés a 8. cikk (3) bekezdése és a II. melléklet B. része alapján;
- h) az ökoszisztéma-szolgáltatások kritikus elvesztésének azonosítása és értékelése a 9. cikk (3) bekezdésének első albekezdése alapján, valamint a talajfedés és a talajpusztítás által az ökoszisztéma-szolgáltatások elvesztésére gyakorolt hatás megállapítása és értékelése a 9. cikk (3) bekezdésének második albekezdése alapján;
- i) a potenciálisan szennyezett területek azonosítása és a potenciálisan szennyező tevékenységek listájának összeállítása a 13. cikk alapján; és
- j) a szennyezett területek területspecifikus kockázatainak értékelésére szolgáló konkrét módszertan meghatározása – a közös gyakorlatok, módszertanok és toxikológiai adatok figyelembevételével – a 15. cikk alapján.

Az első albekezdésben említett dokumentumokról és tudományos eszközökről az alábbiak tekintetében a következők szerint kell rendelkezni:

- i. a) pont: az ezen irányelv hatálybalépését követő 1 éven belül;
- ii. b), c), e) és j) pont: az ezen irányelv hatálybalépését követő 18 hónapon belül;
- iii. i) pont: az ezen irányelv hatálybalépését követő 2 éven belül;
- iv. d), f) és g) pont: az ezen irányelv hatálybalépését követő 3 éven belül;
- v. h) pont: az ezen irányelv hatálybalépését követő 4 éven belül.

Az említett dokumentumok és tudományos eszközök ölthetik iránymutatások formáját.

(2) A Bizottság megszervezi az ezen irányelv alkalmazásával kapcsolatos információknak, tapasztalatoknak és legjobb gyakorlatoknak a tagállamok és adott esetben más felek közötti rendszeres cseréjét, valamint a monitoringból és a talajegészség-értékelésekből származó eredményeknek a nyilvánossággal való közlését. Az első információcserének az irányelv hatálybalépését követő három hónapon belül kell megtörténnie.

A Bizottság közzéteszi az ezekkel és más vonatkozó témákkal kapcsolatos információk, tapasztalatok és legjobb gyakorlatok cseréjének eredményeit, és adott esetben ajánlásokat vagy iránymutatásokat fogalmaz meg a tagállamok számára.

Értékelés és felülvizsgálat

- (1) A Bizottság ...-ig (*Kiadóhivatal: kérjük, illesszék be az irányelv hatálybalépésének időpontját [...] 7 évvel és 6 hónappal követő dátumot*) elvégzi ezen irányelv értékelését, hogy felmérje az irányelv célkitűzéseinek megvalósítása terén elért előrehaladást, valamint azt, hogy szükség van-e az irányelv rendelkezéseinek módosítására annak érdekében, hogy konkrétabb követelményeket határozzanak meg **ezen irányelv célkitűzéseinek elérése** [...] végett. Az értékelés során többek között a következőket kell figyelembe venni:
- a) az ezen irányelv végrehajtása során szerzett tapasztalatok;
 - b) a 18. cikkben említett adatok és információk;
 - c) releváns tudományos és analitikai adatok, beleértve az Unió által finanszírozott kutatási projektek eredményeit is;
 - d) a talajok egészséges állapotának 2050-re történő biztosítása terén fennálló hiányosságok elemzése;
 - e) annak elemzése, hogy szükség lehet-e ezen irányelv rendelkezéseinek a tudományos és műszaki fejlődéshez való hozzáigazítására, különös tekintettel a következőkre:
 - i. az egészséges talajállapot meghatározása;
 - ii. **az I. melléklet C. részében felsorolt talajdeszkriptorokra, valamint az I. melléklet D. részében felsorolt talajfedettségi és talajpusztulási mutatókra** vonatkozó kritériumok megállapítása;
 - iii. új talajdeszkriptorok bevezetése monitoring céljából.
- (2) A Bizottság az (1) bekezdésben említett értékelés főbb megállapításairól szóló jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, valamint a Régiók Bizottságának.

25. cikk

Átültetés

- (1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb ...-ig [Kiadóhivatal: kérjük, illesszék be az irányelv hatálybalépésének időpontját [...] 3 évvel követő dátumot] megfeleljenek. E rendelkezések szövegét haladéktalanul megküldik a Bizottságnak.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozniuk kell erre az irányelvre, vagy hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni hozzájuk. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

- (2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

26. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

27. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben,

az Európai Parlament részéről

az elnök

a Tanács részéről

az elnök

I. MELLÉKLET**TALAJDESZKRIPTOROK, AZ EGÉSZSÉGES TALAJÁLLAPOTRA VONATKOZÓ
KRITÉRIUMOK, VALAMINT [...] TALAJFEDETTSÉGI ÉS TALAJPUSZTULÁSI
MUTATÓK**

E melléklet alkalmazásában:

1. **„természetes földterület”**: olyan terület, amelyen a természetes folyamatok az uralkodóak, az emberi beavatkozás pedig minimális, illetve teljesen hiányzik, a terület elsődleges ökológiai funkcióiban és fajösszetételében pedig nem következett be lényeges változás [...];
2. **„nettó [...] lefedett talajterület”**: a lefedett talajok területe [...] azon talajok területével csökkentve, amelyek **eltávolították a talajfedést** [...];
3. **„beépített terület”**: az üvegházhatású gázok nemzeti jegyzékeire vonatkozó 2006. évi IPCC-iránymutatásokban meghatározott beépített terület;
- 3a. **„szerves talajok” és „ásványi talajok”**: az üvegházhatású gázok nemzeti jegyzékeire vonatkozó 2006. évi IPCC-iránymutatásokban meghatározott szerves talajok és ásványi talajok.

Talajromlási aspektus	Talajdeszkriptor ⁶⁸	Az egészséges talajállapotra vonatkozó kritériumok – nem kötelező erejű fenntartható célértékek ⁶⁹	A vonatkozó kritériumnak való megfelelésből kizárandó földterületek
<i>A. rész: Talajdeszkriptorok az egészséges talajállapotra vonatkozó, uniós szinten megállapított kritériumokkal</i>			
Szikesedés ⁷⁰	Elektromos vezetőképesség (deci-Siemens/méter)	< 4 dS m ⁻¹ telített talajanyag-kivonat (eEC) használó mérési módszer alkalmazása esetén, vagy ezzel egyenértékű kritérium, ha más mérési módszert alkalmaznak	Természetes szikes földterületek, a tengeri árhullámok által rendszeresen elárasztott területek és a tengervíz permetjének kitétt területek [...]
[...]	[...]	[...]	[...]
A talaj szervesszén-tartalmának elvesztése	A talaj szervesszén-tartalma (SOC), koncentráció (g/kg)	– Szerves talajok esetében: tiszteletben kell tartani az ilyen talajokra vonatkozóan nemzeti szinten az (EU) .../... rendelet ⁺ 4. cikkének (1) és (2) bekezdésével, valamint 9. cikkének (4) bekezdésével összhangban meghatározott célértékeket	Nincs kizárás

⁶⁸ A talajdeszkriptorokkal kapcsolatos helyszíni mintavétel módszertanára vonatkozó minimumkövetelményeket a II. melléklet A.2. része tartalmazza, és további részletezésükre a 23a. cikk alkalmazása céljából kerül sor.

⁶⁹ Az I. melléklet A., B. és – lehetőség szerint – C. részében található talajdeszkriptorok fenntartható célértékeinek és beavatkozási határértékeinek meghatározására szolgáló módszertan további részletezésére a 23a. cikk alkalmazása céljából kerül sor.

⁷⁰ Az elektromos vezetőképesség mérése kizárható a szikesedés kockázatának nem kitétt területek esetében. A szikesedés kockázatának nem kitétt területek értékelésére szolgáló módszertan további részletezésére a 23a. cikk alkalmazása céljából kerül sor.

⁺ Kiadóhivatal: kérjük, illesszék be a szövegbe a COM(2022) 304 dokumentumban szereplő, a természet helyreállításáról szóló rendelet számát.

		<p>– Ásványi talajok esetében: SOC/agyag arány > 1/13 (azaz a SOC-nak az agyagos [0,002 mm-nél kisebb szemcseátmérőjű] frakcióhoz viszonyított aránya);</p> <p>A tagállamoknak [...] az arányra korrekciós tényezőket kell alkalmazniuk, amennyiben azt a sajátos talajtípusok vagy éghajlati viszonyok indokolják, figyelembe véve a szerkezeti stabilitással való összefüggést. [...]</p>	Művelés alá nem vont talajok természetes földterületeken
Az altalaj tömörödése			Művelés alá nem vont talajok természetes földterületeken, valamint természetesen tömörödött talajú területeken

[...]	Altalaj [...] térfogattömege (g/cm ³)	Talajtextúra ⁷¹	tartomány
		homok, vályogos homoktalaj, homokos vályog, vályogtalaj	<1,80
		Homokos agyagos vályog, vályogtalaj, agyagos vályogtalaj, iszaptalaj, iszapos vályogtalaj	<1,75
		Iszapos vályogtalaj, iszapos agyagos vályog	<1,65
		Homokos agyagtalaj, iszapos agyagtalaj, agyagos vályogtalaj 35–45 % agyagtartalommal	<1,58
		Agyag	<1,47
		<p>A tagállamok alkalmazhatnak a fentiektől eltérő – a növények gyökérrendszerének fejlődése szempontjából problémásnak minősülő szintekhez tartozó – textúraosztályokat vagy értékeket.</p> <p>[...]</p>	

⁷¹ Meghatározása itt [...]: **Az IUSS WRB-munkacsoportja, 2022: *World Reference Base for Soil Resources. International soil classification system for naming soils and creating legends for soil maps* (Világreferencia-talajadatbázis – Nemzetközi talajosztályozási rendszer a talajok elnevezéséhez és a talajtérképek feliratozásához). 4. kiadás, International Union of Soil Sciences (IUSS – Nemzetközi Talajtani Unió), Bécs (Ausztria)**

	<p>Fakultatív:</p> <p>Telített hidraulikus vezetőképesség – Ksat (cm/nap)</p> <p>Levegőkapacitás (%)</p>	<p>$\geq 10 \text{ cm/nap}^{72}$</p> <p>A tagállamok ezt az értéket a helyi talajviszonyaikhoz igazíthatják.</p> <p>$\geq 5 \%^{74}$</p> <p>A tagállamok ezt az értéket a helyi talajviszonyaikhoz igazíthatják.</p>	
--	---	--	--

⁷² Lebert, M., Böken, H., Glante, F., 2007: *Soil compaction—indicators for the assessment of harmful changes to the soil in the context of the German Federal Soil Protection Act (Talajtömörödés – Mutatók a talaj káros változásainak értékeléséhez, a német szövetségi talajvédelmi törvénnyel összefüggésben)*. *Journal of Environmental Management* 82(3), 388–397. o.

B. rész: Talajdeszkriptorok az egészséges talajállapotra vonatkozó, tagállami szinten megállapított kritériumokkal			
A talaj túlzott tápanyagtartalma	Kivonható foszfor (mg/kg)	< „maximális érték”; [...] A tagállamok saját „maximális értéket” határoznak meg azon a szinten, amely nem járna a környezet és az emberi egészség károsodásával.	[...] Művelés alá nem vont talajok természetes földterületeken
Talajerózió	A talajerózió mértéke (tonna/hektár/év)	< „maximális érték”; A tagállamok saját „maximális értéket” határoznak meg azon a szinten, amely nem járna a környezet és az emberi egészség károsodásával.	Kopár vidékek és természetes földterületek, kivéve, ha jelentős katasztrófakockázatot képviselnek

Talajszennyezés	<p>– a nehézfémek koncentrációja a talajban: As, Sb, Cd, Co, Cr (összesen), [...], Cu, Hg, Pb, Ni, Tl, V, Zn (mg/kg)</p> <p>– a tagállamok által meghatározott, kiválasztott szerves szennyező anyagok koncentrációja, figyelembe véve az uniós jogszabályokban szereplő meglévő koncentrációs határértékeket, pl. a vízminőség és a légköri kibocsátások tekintetében</p>	<p>A talajponti mintavételből, a szennyezett területek azonosításából és vizsgálatából, valamint bármely más releváns információból származó megalapozott bizonyosság arra vonatkozóan, hogy a talajszennyezés nem jelent elfogadhatatlan kockázatot az emberi egészségre és a környezetre.</p> <p>A kockázatértékelés során figyelembe kell venni a természetes és emberi eredetű háttérszinteket.</p> <p>Ha az elfogadhatatlan kockázatokhoz vezető egyetlen ok a természetes háttér, akkor az ilyen talajt úgy kell tekinteni, mint amely megfelel az egészséges talajállapotra vonatkozó kritériumoknak, feltéve, hogy azt oly módon művelik meg, amely nem jelent elfogadhatatlan kockázatot az emberi egészségre.</p> <p>A 92/43/EGK tanácsi irányelv⁷³ I. mellékletében szereplő, természetesen magas nehézfém-koncentrációjú élőhelyek továbbra is védettek.</p>	Nincs kizárás
-----------------	--	---	---------------

⁷³ A Tanács 92/43/EGK irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről (HL L 206., 1992.7.22., 7. o.).

<p>A vízvisszatartás [...] és a vízbeszivárgás [...] csökkenése a talajban</p>	<p>Vízvisszatartás:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A talajminta vízmegtartókapacitása (% víz / a talaj teljes tömege vagy ösztérfogata[...]) <p>Vízbeszivárgás:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Telített hidraulikus vezetőképesség – Ksat (cm/nap) – Levegőkapacitás (%) 	<p>Egy adott talajkerületi [...] egység teljes vízmegtartókapacitásának, telített hidraulikus vezetőképességének és levegőkapacitásának becsült értéke az alsó határérték felett van, és vízgyűjtőnként vagy részvízgyűjtőnként is értékelhető a megfelelő léptékű vízháztartási folyamatok figyelembevételével. [...].</p> <p>Az alsó határértéket a tagállam határozza meg (tonnában) a megfelelő léptékben [...], olyan értékben, amely mérsékeli az intenzív esőzéseket követő áradások vagy az aszályok miatti alacsony talajnedvességgel jellemezhető időszakok hatásait.</p>	<p>Nincs kizárás</p>
<p>A talaj szerveszéntartalmának elvesztése</p>	<p>A talaj szerveszéntartalmának (tC ha⁻¹)</p> <p>Fakultatív:</p> <p>A talaj szerveszéntartalma, koncentráció (g/kg)</p>	<p>Hozzájárulás a LULUCF-ágazat nettó üvegházhatásúgázelnyelésének az (EU) 2018/841 rendelet 4. cikke (3) bekezdésében említett nemzeti célértékeihez</p> <p>> „minimális érték”;</p> <p>A „minimális értéket” a tagállam határozza meg talajtextúránként.</p>	<p>Nincs kizárás</p>

<i>C. rész: Talajdeszkriptorok kritériumok nélkül</i>	
Talajromlási aspektus	Talajdeszkriptor
A talaj túlzott tápanyagtartalma	A talaj teljes nitrogéntartalma (mg g ⁻¹) A talaj szerveszén-tartalmának a nitrogénhez viszonyított aránya
Savasodás	Talajsavasság (pH) A tagállamok választhatják a következő fakultatív deszkriptort is: – bázistelítettség (azaz (Ca + Mg + K)/tényleges kationcsere-kapacitás)
Termőtalaj-tömörödés	Termőtalaj („A horizon” ⁷⁴) térfogattömege (g cm ⁻³) Fakultatív Telített hidraulikus vezetőképesség – Ksat (cm/nap) Levegőkapacitás (%)
A talaj biológiai sokféleségének csökkenése	[...] A tagállamok [...] kiválasztanak [...] legalább egy [...], a biológiai sokféleségre vonatkozó talajdeszkriptort, például – de nem kizárólagosan – az alábbiak közül: – baktériumok, gombák, protisták és állatok vizsgálata metabarcoding módszerrel, – Fosfolipidek zsírsavainak (PLFA) analízise – fonálféreg abundanciája és sokfélesége, [...] – földigiliszták abundanciája és sokfélesége (a szántóterületen), – ugróvillások abundanciája és sokfélesége, – őshonos hangyák abundanciája és sokfélesége, – baktériumok sokfélesége a DNS alapján, – a talaj ízeltlábúak alapján meghatározott biológiai minősége (QBS-ar), – idegenhonos inváziós fajok és növénykárosítók jelenléte

⁷⁴ A FAO talajleírásra vonatkozó iránymutatásainak 5. fejezetében szereplő fogalommeghatározás szerint (<https://www.fao.org/3/a0541e/a0541e.pdf>).

Fakultatív: A talaj biológiai aktivitásának csökkenése	A tagállamok a biológiai aktivitásra vonatkozó talajdeszkriptorokat is kiválaszthatnak, például – de nem kizárólagosan – az alábbiak közül: <ul style="list-style-type: none">– a talaj bazális légzése ($\text{mm}^3 \text{O}_2 \text{g}^{-1} \text{hr}^{-1}$) száraz talajban,– mikrobiális biomassza,– a talaj légzése,– enzimtevékenység.
---	--

D. rész: [...] talajfedettségi és talajpusztulási mutatók	
Talajromlási aspektus	Talajfedettségi és talajpusztulási mutatók
[...] Talajfedés és talajpusztulás	<p>Összes [...] lefedett talaj és elpusztult talaj (km² és a tagállam területének %-a)</p> <p>Talajfedettség és talajpusztulás, talajfedés-eltávolítás, nettó lefedett talajterület (évi átlag – km²-ben és a tagállam területének %-ában)</p> <p>[...] Összes beépített terület (km² és a tagállam területének %-a)</p> <p>A beépített területek irányába mutató, illetve azzal ellentétes földhasználat-változás (évi átlag – km²-ben és a tagállam területének %-ában)</p> <p>[...]</p> <p>A tagállamok más kapcsolódó fakultatív mutatókat is mérhetnek, például a következőket:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a talajba való művi beavatkozás – a földterületek szétaprózódása – a földterületek újrahasznosítási aránya – kereskedelmi tevékenység céljára kivont földterület, logisztikai csomópontok, megújuló energiák, olyan talajfelszínek mint pl. repülőterek, utak, bányák – a [...] talajfedés és a talajpusztulás következményei, például az ökoszisztéma-szolgáltatások elvesztésének számszerűsítése, az árvizek intenzitásának változása

II. MELLÉKLET

MÓDSZERTANOK

A. rész: A mintavételi pontok meghatározásának és a mintavételes adatfelvételnek a módszertana

Tevékenység	A módszertanra vonatkozó minimumkövetelmények
1. A talaj mintavételi pontjainak meghatározása (mintavételes adatfelvétel) talajegészség-értékelés céljából	<p>A mintavételes adatfelvételt teljes mintakeretből kell megtervezni, amelynek tartalmaznia kell a talaj tulajdonságainak eloszlásáról rendelkezésre álló legjobb információkat, többek között, de nem kizárólag [...] a 8. cikk (2) és (2a) bekezdése szerinti [...] releváns [...] mérésekből származó információkat.</p> <p>A mintavételi rendszernek rétegzett véletlenszerű mintavételnek kell lennie, a talajegészségre vonatkozó deskriptorok variabilitásáról rendelkezésre álló legjobb információk szerint optimalizálva, a rétegzésnek pedig a 4. cikk (2) bekezdésével összhangban meghatározott talajkerületi egységeken kell alapulnia. A 8. cikk (2a) bekezdésében említett mérésekhez kapcsolódó mintavételi pontok – megtervezésüktől függetlenül – részlegesen vagy együttesen is figyelembe vehetők a mintavételi rendszerben.</p> <p>A [...] mintavételi pontok számának és elhelyezkedésének [...] tükröznie kell a talajkerületi egységeken belül kiválasztott talajdeskriptorok variabilitását, legfeljebb 5 %-os hibahatárral (vagy relatív szórással) [...].</p> <p>[...]</p> <p>A mintavételi eloszlást és méretet olyan megfelelő eljárások (például a Bethel-algoritmus – Bethel, 1989⁷⁵) alkalmazásával kell meghatározni, amelyek képesek figyelembe venni az előírt maximális becslési hibát.</p> <p>A tagállamok által kialakított mintavételes adatfelvétel a monitoring egyes ciklusai szerint változhat, illetve maradhat ugyanaz.</p> <p>A talajminta-vételi pontok meghatározásának további részletezésére a 23a. cikk alkalmazása céljából kerül sor.</p>
2. Helyszíni mintavételes	A mintavételt pontosan meghatározott mintavételi pontokon kell végezni, kivéve, ha a mintavétel kellően

⁷⁵ Bethel, J., 1989: *Sample Allocation in Multivariate Surveys* (Mintavételi eloszlás a többváltozós felmérésekben). *Survey Methodology* 15, 47–57. o.

<p>adatfelvétel</p>	<p>indokolt körülmények miatt – például vízzel telített talaj vagy magas kőzettartalom esetén – nem lehetséges.</p> <p>Kompozit talajminta vételezésekor a mintának legalább 5 részmintából kell állnia.</p> <p>Nem erdős területeken történő mintavételkor a talaj felszínéről el kell távolítani a maradványokat és a szerves törmeléket.</p> <p>Erdős területeken történő mintavételkor az – adott esetben avarrétegre és szerves rétegre felosztott – erdei talajból külön mintákat kell venni, és ezek vastagságát és súlyát fel kell jegyezni.</p> <p>Kompozit talajmintához történő minták vagy részminták vételezésekor a mintavételt legalább 30 cm talajmélységig el kell végezni. Az információk között fel kell tüntetni például a talajtípust és lehetőleg a genetikai talajszinteket is. A részmintákat homogén kompozit minta nyerése céljából össze kell keverni. A mintavétel rögzített mélységben vagy talajszintenként is történhet, azonban az adatokat rögzített mélység szerint kell jelenteni.</p> <p>A térfogattömeget bolygatatlan, a megfelelő mélységből – ezen belül az altalaj esetében 30 cm-nél mélyebbről – vételezett mintákon kell meghatározni. A talajtömörödéshez (telített hidraulikus vezetőképesség és levegőkapacitás) kapcsolódó minták megegyezéshez a térfogattömeg meghatározásához vételezett bolygatatlan mintákkal. Amennyiben a mintavétel a talaj magas durvatörmelék-tartalma miatt meghiúsul, az adott helyen kizárható a térfogattömeg céljából történő mintavétel.</p> <p>A helyszíni mintavételes adatfelvétel további részletezésére a 23a. cikk alkalmazása céljából kerül sor, ideértve egyes olyan konkrét helyzetek kezelésének mikéntjét is, mint a sekély talaj vagy a mintavételi mélységek eltérései.</p>
---------------------	---

B. rész: A talajdeszkriptorok értékeinek meghatározására vagy becslésére szolgáló módszertan

Referencia-módszertan meghatározása esetén vagy a referencia-módszertant alkalmazzák, **vagy egy azzal egyenértékű módszertant**, illetve egyéb módszertant alkalmaznak, feltéve, hogy az elérhető a tudományos szakirodalomban vagy nyilvánosan hozzáférhető, és rendelkezésre áll egy validált átváltó függvény.

Ha rendelkezésre áll CEN-szabvány szerinti módszertan, akkor az a referencia-módszertanhoz képest előnyben részesítendő. Ebben az esetben az eredeti referencia-módszertan egyenértékű módszertannak minősül.

Talajdeszkriptor	Referencia-módszertan	Módszertani minimumkövetelmények	Szükség van validált átváltó függvényre (a referencia-módszertantól eltérő módszertan alkalmazása esetén)?
Talajtextúra (agyagos, iszap- és homoktartalom – az egyéb deszkriptorok és a kapcsolódó tartományok meghatározásához szükséges)	[...] ISO 11277 [...]: A szemcseméret-eloszlás meghatározása ásványi talajanyagban – Szűrési és kicsapási módszer [...]		IGEN
Elektromos vezetőképesség	1. alternatíva: ISO 11265: A fajlagos elektromos vezetőképesség meghatározása [...] 2. alternatíva: telített talajanyag-kivonatot (eEC) használó mérési módszer (FAO SOP: GLOSOLAN-SOP-08 ⁷⁶) [...]		IGEN
A talajerózió mértéke		A talajerózió mértékének becslése során figyelembe kell venni az eróziós kockázat mérséklése vagy kompenzálása érdekében tett valamennyi intézkedést, ideértve az erdőtüzeket követő mérséklési intézkedéseket is. A talajerózió mértékének becslése magában foglal minden releváns eróziós folyamatot, például a víz, a szél, a betakarítás és a talajmunkák okozta eróziót is.	Nem alkalmazandó [...]

⁷⁶ <https://www.fao.org/3/cb3355en/cb3355en.pdf>

		<p>A víz okozta talajeróziót a következő tényezők figyelembevételével kell értékelni:</p> <ul style="list-style-type: none"> – talajjellemzők (pl. erodálhatóság, a talaj kérgesedése, a talaj érdessége, kövesség), – éghajlati viszonyok (pl. esőzések eróziós hatása – intenzitás és időtartam [...]), – domborzat (pl. lejtők meredeksége és hossza), – növénytakaró, növénykultúra-típus, földhasználat és az erózió megfékezésére vagy csökkentésére irányuló talajművelési gyakorlatok, – talajművelési gyakorlatok (pl. takarónövényzet, csökkentett talajmegmunkálás, talajtakarás stb.), – leégett területek. <p>A szél okozta talajeróziót a következő tényezők figyelembevételével kell értékelni:</p> <ul style="list-style-type: none"> – talajjellemzők (pl. erodálhatóság), – éghajlati viszonyok (pl. talajnedvesség, szélesebbég, párolgás), – vegetáció (pl. növénykultúra-típus), – az erózió megfékezésére vagy csökkentésére irányuló talajművelési gyakorlatok (pl. szélfogók). 	
--	--	---	--

		A talajművelési gyakorlatok – például a talajmunkák –, illetve a biomassa exportja által idézett talajerózió kvantitatív értékelését valamely, a szakirodalomban szereplő vagy nyilvánosan hozzáférhető módszertan alapján kell elvégezni.	
A talaj szervesszén-tartalma (SOC)	ISO 10694 [...]: Szerves és összes széntartalom meghatározása száraz égetéssel, biztosítva az összes szén elégetését. A karbonátokként jelenlévő széntartalmat az ISO 10693 szabvány segítségével kell meghatározni, a szervesszén-tartalmat pedig különbségként kell kifejezni.		IGEN
A talaj szervesszén-készletei (SOC-készletek)	A módszertant lásd az (EU) 2018/1999 rendelet – az üvegházhatást okozó gázok nemzeti jegyzékeire vonatkozó, 2006-os IPCC-iránymutatással összhangban álló – V. mellékletében		IGEN
Altalaj térfogattömege [...]	ISO 11272 [...] a száraz térfogattömeg meghatározására Egyenértékű paraméter választása esetén a módszertannak európai vagy nemzetközi szabványnak kell lennie, amennyiben rendelkezésre áll; ha ilyen szabvány nem áll rendelkezésre, a választott módszertannak szerepelnie kell a tudományos szakirodalomban, vagy nyilvánosan hozzáférhetőnek kell lennie.	A módszertan a durvatörmelék arányától függően pontosítható.	IGEN
Kivonható foszfor	Preferált: ISO 11263 [...] a nátrium-hidrogén-karbonát oldatban oldható foszfor spektrometriás		IGEN

	<p>meghatározására (P-Olsen)</p> <p>Alternatívaként más módszerek is alkalmazhatók.</p>		
<p>– A nehézfémek koncentrációja a talajban: As, Sb, Cd, Co, Cr (összes), [...] Cu, Hg, Pb, Ni, Tl, V, Zn</p> <p>– A tagállamok által meghatározott kiválasztott szerves szennyező anyagok koncentrációja, figyelembe véve a hatályos (pl. a vízminőségre vagy a növényvédő szerekre vonatkozó) uniós [...] jogszabályokat</p>	<p>[...]</p> <p>ISO 54321: Aqua Regia</p> <p>Nem kötelező: biológiailag felvehető szennyezőanyag-frakciók, például az ISO 17586 szabvány alapján, hígított salétromsav felhasználásával.</p>	<p>Európai vagy nemzetközi szabványok használata, amennyiben rendelkezésre állnak; ha ilyen szabvány nem áll rendelkezésre, a választott módszertannak szerepelnie kell a tudományos szakirodalomban, vagy nyilvánosan hozzáférhetőnek kell lennie</p>	<p>IGEN</p> <p>Nem alkalmazandó, ha nem állnak rendelkezésre európai vagy nemzetközi szabványok[...]</p>
<p>A talaj vízmegtartó-kapacitása, levegőkapacitása és telített hidraulikus vezetőképessége</p>	<p>Az egy mintavételi pontra vonatkozó érték meghatározásának módszertana:</p> <p>1) A talaj vízmegtartó-kapacitása és levegőkapacitása:</p> <p>1. alternatíva: LABORATÓRIUM: ISO 11274 [...] a vízvisszatartó-jelleg meghatározására.</p> <p>2. alternatíva: BECSLÉS: [...] a szemcseméret-eloszlásnak, a térfogattömegnek, [...] a talaj szerveszén-koncentrációjának az alkalmazásával.</p> <p>2) Telített hidraulikus vezetőképesség:</p>	<p>A talaj teljes vízmegtartó-kapacitásának, levegőkapacitásának és telített hidraulikus vezetőképességének egy adott talajkerületi [...] egységre, illetve egy adott vízgyűjtő vagy részvízgyűjtő léptékén történő becslésére vonatkozó minimumkövetelmények:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a nem lefedett vagy elpusztult talajok területe esetében [...] a vízmegtartó-kapacitás, a levegőkapacitás és a telített hidraulikus vezetőképesség összértékét kell megbecsülni, – a [...] lefedett és elpusztult talajok területe esetében fontolóra kell venni a vízhatlan területek vízmegtartó-kapacitásának, levegőkapacitásának és telített hidraulikus vezetőképességének 	<p>Igen (pontérték esetében)</p>

	<p>1. alternatíva: LABORATÓRIUM: ISO 17313: Vízrel telített anyagok hidraulikus vezetőképességének meghatározása</p> <p>2. alternatíva: BECSLÉS: talajspecifikus bemeneti adatokon (például: szemcseméret-eloszlás, térfogattömeg, a talaj szervesszén-koncentrációja) alapuló pedotranszfer függvények alkalmazásával.</p>	<p>nullára csökkentését, a köztes értékeket arányosan a félig vízhatlan és egyéb, művi beavatkozáson átesett területekhez rendelve.</p>	
A talaj nitrogéntartalma	<p>1. alternatíva</p> <p>ISO 11261[...]: a talaj összes nitrogéntartalmának a módosított Kjeldahl-módszerrel történő meghatározására</p> <p>2. alternatíva</p> <p>ISO 13878: Összes nitrogéntartalom meghatározása száraz égetéssel</p>		IGEN
Talajsavasság	<p>ISO 10390 [...] a pH desztillált vizes, KCl-os és CaCl₂-os kivonatban [...] történő meghatározására</p>		IGEN
Bázistelítettség és kicserélhető nátrium-, kálium-, kalcium- és magnéziumtartalom	<p>ISO 11260: A tényleges kationcsere-kapacitás és a bázistelítettségi szint meghatározása bárium-klorid-oldattal</p>		IGEN

<p>„Termőtalaj” (,,A horizon”⁷⁷) térfogattömege</p>	<p>ISO 11272 [...] a száraz térfogattömeg meghatározására</p>	<p>A módszertan a durvatörmelék arányától függően pontosítható.</p>	<p>IGEN</p>
<p>[...]</p> <p>A talaj biológiai sokféleségére és biológiai aktivitására vonatkozó deszkriptorok</p> <p>[...]</p>	<p>[...]</p>	<p>Európai vagy nemzetközi szabványok használata, amennyiben rendelkezésre állnak; ha ilyen szabvány nem áll rendelkezésre, a választott módszertannak szerepelnie kell a tudományos szakirodalomban, vagy nyilvánosan hozzáférhetőnek kell lennie.</p>	<p>[...]</p> <p>A talaj biológiai sokféleségére vonatkozó egyéb deszkriptorok esetében: Nem alkalmazandó [...]</p>

⁷⁷ A FAO talajleírásra vonatkozó iránymutatásainak 5. fejezetében szereplő fogalom meghatározás szerint (<https://www.fao.org/3/a0541e/a0541e.pdf>).

C. rész: minimális módszertani kritériumok a talajfedettségi és talajpusztulási mutatók [...] értékeinek meghatározásához

[...]

– A talajfedettségi és talajpusztulási mutatók tekintetében a használt módszertanoknak meg kell felelniük a 3. cikkben és az I. mellékletben foglalt fogalommeghatározásoknak. A módszertanok keretében használni kell legalább a Kopernikusz-termékeket, vagy – még inkább – az elérhető legjobb adatokat, köztük a távérzékelés útján kapott képeket, kiegészítve azokat a releváns nemzeti nyilvántartásokkal.

– A beépítettségi mutató meghatározásához a tagállamok felhasználhatják az (EU) 2018/841 rendelet szerint gyűjtött adatokat, feltéve, hogy azok közlésére talajkerületi szinten kerül sor.

[...]

– A választott módszertanoknak szerepelniük kell a tudományos szakirodalomban, vagy nyilvánosan hozzáférhetőnek kell lenniük.

III. MELLÉKLET

A FENNTARTHATÓ TALAJMŰVELÉS VEZÉRELVEI

A következő elveket kell alkalmazni:

- a) növényi talajborítás létrehozásával és fenntartásával a talajok csupaszon hagyásának elkerülése, különösen a környezeti szempontból érzékeny időszakokban;
- b) a fizikai talajbolygatás minimalizálása;
- c) az olyan anyagok talajba történő bejuttatásának vagy oda történő kibocsátásának elkerülése, amelyek károsíthatják az emberi egészséget vagy a környezetet, vagy ronthatják a talajegészséget;
- d) annak biztosítása, hogy a gépek használata igazodjon a talaj szilárdságához, és hogy a talajon végzett műveletek száma és gyakorisága korlátozott legyen, hogy azok ne veszélyeztessék a talajegészséget;
- e) trágyázás alkalmazása esetén az adott helyen és az adott időszakban a növény és a fák igényeihez, valamint a talaj állapotához való alkalmazkodás biztosítása és az organikus tartalmat dúsító körforgásos megoldások előnyben részesítése;
- f) öntözés esetén az öntözőrendszerek és az öntözés menedzsment hatékonyságának maximalizálása, valamint annak biztosítása, hogy újrahasznosított szennyvíz használata esetén a vízminőség megfeleljen az (EU) 2020/741 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁷⁸ I. mellékletében meghatározott követelményeknek, más forrásokból származó víz használata esetén pedig a víz ne rontsa a talajegészséget;
- g) a talajvédelem biztosítása megfelelő tájképi elemek tájszinten történő létrehozása és fenntartása révén;⁷⁹
- h) a növénykultúrák, növények vagy fák termesztése során az adott területhez igazodó fajok használata, amennyiben ez megelőzheti a talajromlást, vagy hozzájárulhat a talaj egészségének javításához, figyelembe véve az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást is;
- i) a szerves talajok optimális vízszintjének biztosítása [...] az ilyen talajok szerkezetét és összetételét **érő káros hatások elkerülése érdekében** [...];⁸⁰
- j) növénytermesztés esetén vetésforgó és a növények sokféleségének biztosítása, figyelembe véve a különböző növény családot, gyökérrendszereket, víz- és tápanyagszükségletet, valamint az integrált növényvédelmet;

⁷⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/741 rendelete (2020. május 25.) a víz újrafelhasználására vonatkozó minimumkövetelményekről (HL L 177., 2020.6.5., 32. o.).

⁷⁹ Ez az elv nem vonatkozik az erdőtalajokra.

⁸⁰ Ez az elv nem vonatkozik a városi talajokra.

- k) az állatállomány mozgásának és legeltetési idejének kiigazítása, figyelembe véve az állattípusokat és az állománysűrűséget, hogy ne sérüljön a talajegészség, és ne csökkenjen a talaj takarmánytermelő képessége;
- l) egy vagy több olyan funkció ismert [...] elvesztése esetén, amelyek jelentősen csökkentik a talaj ökoszisztéma-szolgáltatások nyújtására való képességét, célzott intézkedések alkalmazása e talajfunkciók [...] **helyreállítására**.

IV. MELLÉKLET
A 10. CIKKBEN EMLÍTETT PROGRAMOK, TERVEK, CÉLÉRTÉKEK ÉS
INTÉZKEDÉSEK

1. A(z) .../... rendelettel⁸¹+ összhangban elkészített nemzeti helyreállítási tervek.
2. A tagállamok által a közös agrárpolitika keretében az (EU) 2021/2115 rendelettel összhangban elkészítendő stratégiai tervek.
3. A 91/676/EGK irányelvvel összhangban elfogadott, a helyes mezőgazdasági gyakorlatra vonatkozó szabályzat és a kijelölt veszélyeztetett területekre vonatkozó cselekvési programok.
4. A Natura 2000 területekre vonatkozóan a 92/43/EGK irányelvvel összhangban létrehozott állományvédelmi intézkedések és az intézkedések fontossági sorrendben történő végrehajtására irányuló terv.
5. A 2000/60/EK irányelvvel összhangban elkészített vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben szereplő, a felszíni víztestek jó ökológiai és kémiai állapotának, valamint a felszín alatti víztestek jó kémiai és mennyiségi állapotának elérésére irányuló intézkedések.
6. A 2007/60/EK irányelvvel összhangban elkészített árvíz-kockázat-kezelési tervekben foglalt árvíz-kockázat-kezelési intézkedések.
7. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó uniós stratégiában említett aszálykezelési tervek.
8. Az elsivatagosodás elleni küzdelemről szóló ENSZ-egyezménnyel összhangban létrehozott nemzeti cselekvési programok.
9. Az (EU) 2018/841 rendeletben meghatározott célértékek.
10. Az (EU) 2018/842 rendeletben meghatározott célértékek.
11. Az (EU) 2016/2284 irányelv alapján kidolgozott nemzeti levegőszennyezés-csökkentési programok, valamint az említett irányelv alapján bejelentett, a levegőszennyezés ökoszisztémákra gyakorolt hatásaira vonatkozó megfigyelési adatok.
12. Az (EU) 2018/1999 rendelettel összhangban létrehozott integrált nemzeti energia- és klímatervek.
13. Az 1313/2013/EU határozat szerinti kockázatértékelések és katasztrófakockázat-kezelési tervezés.

⁸¹ + Kiadóhivatal: kérjük, illesszék be a szövegbe a COM(2022) 304 dokumentumban szereplő, a természet helyreállításáról szóló rendelet számát.

14. A(z) .../... rendelet⁸²+ 8. cikkével összhangban elfogadott nemzeti cselekvési tervek.
15. **A 2009/128/EK irányelv 4. cikkével összhangban elfogadott nemzeti cselekvési tervek.**
16. **A talajra esetlegesen negatív hatást kifejtő tervek és projektek tekintetében a 2011/92/EU irányelv szerint elvégzett környezeti hatásvizsgálatokban említett mérséklési és kockázatcsökkentési intézkedések.**

⁸² + Kiadóhivatal: kérjük, illesszék be a COM(2022) 305 dokumentumban szereplő, a növényvédő szerek fenntartható használatáról és az (EU) 2021/2115 rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet számát.

V. MELLÉKLET

A KOCKÁZATCSÖKKENTÉSI INTÉZKEDÉSEK INDIKATÍV LISTÁJA

1. Remediációs technikák *in situ* vagy *ex situ* remediációhoz:
 - a) Fizikai remediációs technikák:
 - a. gőzelszívás, talajlevegőztetés;
 - b. hőkezelés, gőzbefecskendezés, termikus deszorpció, vitrifikáció;
 - c. talajmosás és -öblítés;
 - d. [...]
 - e. folyadékréteg eltávolítása;
 - f. [...]
 - b) Bioremediációs technikák:
 - a. az aerob vagy anaerob bomlás stimulálása: bioremediáció, biostimuláció, bioaugmentáció, bioventilláció, sztrippelés;
 - b. fitoextrakció, fitovolatilizáció, fitodegradáció;
 - c. komposztálás, talajmódosítások, földművelés és bioreaktor-rendszerek;
 - d. biológiai szűrés, biológiai kezelésnek alávetett vizes élőhelyek és bioágyak;
 - e. **monitorozott** természetes szennyezőanyag-csökkenés.
 - c) Kémiai remediációs technikák:
 - a. kémiai oxidáció;
 - b. kémiai redukció és redukciós-oxidációs (redox) reakciók;
 - c. a felszín alatti vizek szivattyúzása és kezelése.

- d) **A szennyező anyagok terjedésének csökkenését** [...] (izoláció, rendezett biztonságos lerakás és monitoring **révén**) szolgáló remediációs technikák:
 - a. felszín alatti résfalak, reaktív gátak, kapszulázás;
 - b. kémiai stabilizáció, szilárdítás és immobilizáció;
 - c. geohidrológiai elkülönítés és tárolás;
 - d. fitostabilizáció;
 - e. ellenőrzés és utókezelés monitoringkutak révén.

2. A kitettség csökkentését célzó, a remediációtól eltérő kockázatcsökkentési intézkedések:

- a) a növénykultúrák és a zöltségek termesztésének és fogyasztásának korlátozása;
- b) a tojásfogyasztás korlátozása;
- c) a kedvtelésből tartott állatokhoz és a haszonállatokhoz való hozzáférés korlátozása;
- d) a felszín alatti vizek ivási, személyes higiéniai vagy ipari célú kitermelésének vagy felhasználásának korlátozása;
- e) a területen való bontási, talajfedés-eltávolítási vagy építési műveletek korlátozása **(pl. a szellőzésre, vízszigetelésre stb. irányuló építési intézkedések)**;
- f) a területnek, illetve környezetének hozzáférési korlátozása (pl. elkerítéssel);
- g) a földhasználat vagy a földhasználat-változtatás korlátozása;
- h) ásási, fúrási vagy kitermelési korlátozások;
- i) a talajjal, porral vagy beltéri levegővel való érintkezés elkerülése érdekében bevezetett korlátozás, valamint óvintézkedések alkalmazása az emberi egészség védelme érdekében (pl. légzőkészülék, kesztyű, nedves tisztítás stb.).

3. A 2010/75/EU irányelvben említett elérhető legjobb technikák.

4. Az illetékes hatóságok és az ipari szereplők által súlyos balesetet követően a 2012/18/EU irányelvvel összhangban meghozott intézkedések.

VI. MELLÉKLET

A TERÜLETSPECIFIKUS KOCKÁZATÉRTÉKELÉS INDIKATÍV SZAKASZAI ÉS [...] ELVEI

1. A szennyezés jellemzéséhez azonosítani kell a területen jelen lévő szennyező anyagok **jellegét (pl. nehézfémek, szerves szennyező anyagok stb.)**, és meg kell határozni azok forrását, koncentrációját, kémiai formáját, valamint a talajban, **az anyakőzetben** és a felszín alatti vizekben való eloszlását. A szennyező anyagok **különböző közegekben való jelenlétének és koncentrációjának meghatározása [...] helyszíni és – ha gyanítható a szennyező anyagok terjedése – helyszínen kívüli talajmintavétellel és -vizsgálattal történik. A potenciálisan szennyező tevékenységekhez társuló szennyező anyagok mintavétele a releváns közegekben a környezeti kontextus és a szennyező anyagok azon fizikai-kémiai tulajdonságai alapján történik, amelyek befolyásolják a környezetben való viselkedésüket. Figyelembe kell venni a természetes és emberi eredetű háttérszinteket.**
2. Az expozíciós értékeléshez meg **kell határozni** azt az útvonalat, amelyen keresztül a talajban előforduló szennyező anyagok eljuthatnak a receptorokhoz. Az expozíciós útvonalak magukban foglalhatják a belélegzést, a lenyelést, a bőrrel való érintkezést, a növény anyagfelvételét, a felszín alatti vizekbe történő eljutást stb. **Az [...] expozíciós közegekben jelen lévő szennyező anyagok koncentrációját az expozíció paramétereivel (pl. az expozíció gyakorisága és időtartama, a talaj lenyelésének mértéke stb.)**, valamint a receptorok jellemzőivel – például életkorral, nemmel és egészségi állapottal – kombinálva megbecsülhető a [...] **napi expozíciós dózis**. A forrás-útvonal-receptor kapcsolódási pontokat grafikus, sematikus és egyszerűsített ábrázolás foglalja össze: a terület koncepciómodellje. **Az expozíciót az expozíció helyén végzett közvetlen elemzéssel vagy a szennyező anyag expozíciós közegbe történő bejutásának modellezésével lehet értékelni.**

3. A toxicitás- vagy veszélyértékelés magában foglalja a szennyező anyagok **emberi** egészségre és környezetre gyakorolt lehetséges **káros** hatásainak értékelését az expozíció dózisa és időtartama alapján. A toxikológiai vagy veszélyértékelés figyelembe veszi a szennyező anyagok eredendő toxicitását és a különböző **kített receptorok (emberek és ökoszisztémák [...])** érzékenységét. A toxikológiai adatok a kockázatjellemezéshez használt referenciadózisok vagy koncentrációk becslésére szolgálnak.

4. A kockázatjellemezés szükségessé teszi a korábbi lépésekből származó információk integrálását a szennyezett terület által az emberi egészségre és a környezetre gyakorolt káros hatások nagyságrendjének és valószínűségének becsléséhez, beleértve a szennyezés más környezeti közegbe történő eljutását is. A kockázatjellemezés segít a kockázatsökkentési és remediációs intézkedések szükségességének **értékelésében és rangsorolásában, valamint annak biztosításában, hogy a talaj állapota összeegyeztethető legyen az aktuális és a tervezett földhasználattal.** Segíthet továbbá egy adott terület remediációs vagy kezelési célkitűzéseinek meghatározásában, például a maximálisan elfogadható határértékek vagy a területspecifikus kockázatalapú szűrőértékek elérésében. **A kockázatértékelés nagyszámú feltételezéssel és bizonytalansággal jár. Emiatt rendkívül fontos ezen bizonytalanságokat értékelni a kapott eredmények jelentőségének teljes megértése és megalapozott döntések meghozatala érdekében.**

Az emberi egészségre, illetve a környezetre jelentett kockázat értékelésének a szennyezett terület összetettségével arányosnak kell lennie.

VII. MELLÉKLET

A POTENCIÁLISAN SZENNYEZETT ÉS A SZENNYEZETT TERÜLETEK NYILVÁNTARTÁSÁNAK TARTALMA

A nyilvántartásban szereplő adatok tervezésének és megjelenítésének lehetővé kell tennie a nyilvánosság számára, hogy nyomon kövesse a potenciálisan szennyezett területek és a szennyezett területek kezelésében elért eredményeket. A nyilvántartásnak tartalmaznia kell és be kell mutatnia az ismert potenciálisan szennyezett területek, a szennyezett területek, a további intézkedést igénylő szennyezett területek, valamint az olyan szennyezett területek területi szintű adatait, ahol intézkedéseket hoztak vagy hoznak:

- a) a terület koordinátái, címe vagy kataszteri parcellája/parcellái az (EU) 2019/1024 és a 2007/2/EK irányelvnek megfelelően;
- b) a nyilvántartásba vétel éve;
- c) a területen végrehajtott vagy folyamatban lévő szennyező vagy potenciálisan szennyező [...] tevékenységek;
- d) a terület kezelési állapota;
- e) következtetés a szennyeződés (vagy a remediációt követően visszamaradó szennyeződés) jelenlétéről vagy hiányáról, [...] típusáról és kockázatáról, amennyiben a 14. és a 15. cikk szerinti talajvizsgálatok és kockázatértékelés alapján már rendelkezésre állnak információk ezekről az elemekről;
- f) **Az előírt** – a 14. és a 15. cikkben [...] említett – következő intézkedések és kezelési lépések [...].

A nyilvántartás területi szinten a következő információkat is tartalmazhatja az ismert potenciálisan szennyezett területek, a szennyezett területek, a további intézkedést igénylő szennyezett területek, valamint az olyan szennyezett területek tekintetében, ahol adott esetben intézkedéseket hoztak vagy hoznak:

- a) a terület számára kiadott környezetvédelmi engedélyekre vonatkozó információk, beleértve a tevékenység kezdő és befejező évét is;

- b) aktuális és tervezett földhasználat;
- c) a talajvizsgálati és talajremediációs jelentések eredményei, mint például a szennyeződés koncentrációja és határvonalai, a terület koncepciómodellje, a kockázatértékelési módszertan, az alkalmazott vagy tervezett technikák, a kockázatcsökkentő intézkedések eredményessége és költségbebecslése;
- d) a következő intézkedések és gazdálkodási lépések ütemezése.**
